

Herrgårdsnytt 2023

© Göran Ulväng.

Herrgårdsnytt är ett nyhetsbrev som har skickats ut sedan september 2012 och innehåller information om konferenser, nya forskningsprojekt, böcker, artiklar, utställningar eller annat som bidrar till kunskapsuppbyggnaden om slott och herrgårdar.

Herrgårdsnytt nummer 114, 20231201

Hej alla herrgårdsintresserade!

Ni som får detta utskick är antingen sådana som visat intresse för att få information om vad som händer på herrgårdsforskningsfronten eller är sådana som jag anser bör bli informerade. Information skickas ut vid ungefär 10 tillfällen per år.

För närvarande når nyhetsbrevet 1007 forskare, arkivarier, museitjänstemän, institutioner och gårdsägare. Sprid gärna kunskapen om listans existens. Hör av er om ni inte vill nås av denna information, så stryker jag er från e-postlistan.

Herrgårdsnytt har skickats ut sedan 2012. Den information som sänts ut hittills finns samlad i PDF-filer på hemsidan **Svenska herrgårdar**, www.svenskaherrgardar.se under fliken "Herrgårdsnytt".

HEMSIDAN SVENSKA HERRGÅRDAR med Databasen Sveriges Herrgårdar

innehåller omkring 2 300 000 uppgifter från ca 5 000 herrgårdar och 10 300 ståndsgårdar, samt om 220 000 personer, i Sverige och Finland.

Nyhet: Uppgifter om sätesgårdar från Det medeltida Sverige (<https://riksarkivet.se/det-medeltida-sverige>) läggs in efter hand. Så långt finns uppgifter från Uppland och Södermanland.

1.KONFERENSER

Nordiskt Slotts- och herrgårdssymposium, 19-21 september 2024, Fyn, Danmark. <https://herregaardsforskning.dk/netvaerk/nordisk-slots-og-herregaardssymposium/>

CFP, "Manors at War", 8:th ENCOUNTER conference, 13-15 June 2024, KAMU Espoo City Museum, Espoo, Finland.

<https://www.espoo.fi/en/encounter-viii#call-for-paper-53683>

CFP; Outside the Demesne walls: Estate villages and towns, 12-14 May, 2024, 22nd Annual Historic Houses International Conference, Centre for the Study of Historic Irish Houses and Estates, History Department, Maynooth University

<https://www.maynoothuniversity.ie/centre-study-historic-irish-houses-and-estates/news/22nd-annual-historic-houses-international-conference>

2.LITTERATUR

Böcker

Partille herrgård och dess ägare. En kulturhistorisk resa genom tiden, av Ninni Trossholmen och Eva Wolf, Partille Hembygdsförening, 2023.

Global Goods and the Country House. Comparative perspectives, 1650-1800
Jon Stobart (red.), UCL Press, 2023.

<https://www.uclpress.co.uk/products/210551>

Tidsrom 1600-1914. Fortellinger om da Norge ble moderne, av Kari Telste, Press 2023.

Trädgårdsmästarens orangeri. Om växternas övervintringshus, av Maria Löfgren, Appell förlag, 2023.

An Unofficial Alliance, Scotland and Sweden 1569-1654, av Alexia Grosjean, Brill, 2023.

Makt och Motstånd. Bönderna, örlogsflottan och den svenska staten 1522-1640, av Dan Johansson, Stockholm University, Faculty of Humanities, Department of History, 2023.

Det Medeltida Sverige, Uppland 1:12, Vallentuna och Seminghundra, av Sigrud Rahmqvist, Riksarkivet, 2023.

Sigill i Norden. Bidrag från en nordisk konferens om sigill Riksarkivet i Stockholm, 28-29 oktober 2021, av Mattias Karlsson (red.), Riksarkivet, 2023.

David Klöcker Ehrenstrahl – stormaktstidens porträttmålare, av Lars Olof Larsson, Medströms Bokförlag, 2023.

Traditionella nyheter: Kläder, ekonomi och politik i Virestads socken 1750–1850, av Martina Böök, Linnéuniversitetet, 2023.

Artiklar

Mahogany, sugar and porcelain: global goods for a Swedish aristocratic family in the eighteenth century, av Gudrun Andersson och Göran Ulväng, i *Global Goods and the Country House. Comparative perspectives, 1650-1800* Jon Stobart (red.), UCL Press, 2023.

<https://www.uclpress.co.uk/products/210551>

Luxury, international trade and consumption in three eighteenth-century Danish homes, av Mikkel Venborg Pedersen, i *Global Goods and the Country House. Comparative perspectives, 1650-1800* Jon Stobart (red.), UCL Press, 2023. <https://www.uclpress.co.uk/products/210551>

Inventing the Grand Duchy of Finland in the 1580s: early modern state formation or medieval patterns of expressing the power, av Kimmo Katajala, *Scandinavian Journal of History*, vol. 48, 2023.

<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/03468755.2023.2200805>

Nordic noblemen in business: The Ehrnrooth family and the modernisation of the Finnish economy during the late 19th century, av, Niklas Jensen-Eriksen, Saara Hilpinen och Annette Forsén, *Business History*, vol 64, 2022.

<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/00076791.2020.1828868>

Restaurering i Rosendals slottspark, av Jona Berglund och Gunnar Björkman, *Lustgården 2023*.

Mackmyra bruks historia, av Eva Klingberg, *Lustgården 2023*.

Engsholms slott. Industrimannens revansch - och fall, av Thorsten Sandberg, *Gods & Gårdar* 11/2023.

Tidskrifter

Övrigt

The Swedish Paradox: Wealth Inequality in the Land of Equality, av Yigit Tok, Ökonomisk Instituttt, Oslo, 2023,
<https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/104204/The-Swedish-Paradox---Yigit-Tok.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

3.FORSKNINGSPROJEKT

4.UTSTÄLLNINGAR

Systrarna Amalia och Aurora – en broderad släktberättelse, Östergötlands museum

23 november 2023 – 5 maj 2024

<https://ostergotlandsmuseum.se/utstaellningar/aktuella-utstaellningar/systrarna-amalia-och-aurora/>

Teaterkungen, Livrustkammaren, Stockholms slott

20 oktober 2023 – hela 2024

<https://svenskhistoria.se/teaterkungen/>

Gyllenhielm och Ribbing -Sundbyholm och dess ägare under första halvan av 1600-talet, Sundbyholms slott.

17 juni-

<https://www.eskilskallansvanner.se/gyllenhielm-ribbing/>

Vasa till Bernadotte, 1523–1973–2023: Kultur i rikets tjänst på Stockholms slott

11 mars 2023 – 7 januari 2024

[Vasa till Bernadotte - Kungliga slotten](#)

Mästerliga metaller, Kalmar läns museum

15 februari – 31 december 2023

<https://svenskhistoria.se/masterliga-metaller/>

Trädgården – konst och natur under sex sekler, Nationalmuseum

23/2 2023 – 7/1 2024 [Trädgården – konst och natur under sex sekler | Nationalmuseum](#)

5.ÖVRIGT

Bli medlem i Föreningen för Dendrologi och Parkvård

2024 års program innehåller flera besök till slotts- och herrgårdsparker, bl.a. till Alnarp, Mårbacka, Rottneros, Baldersnäs, Himmelstalund, Kronovall, Rosersberg och Steninge. Föreningen planerar även en länge resa till Tyskland med flera besök i slottsparker.

Se mer på <https://www.dendrologerna.se/>

Brandförsäkringsverkets stiftelse för bebyggelsehistorisk forskning

stöder bebyggelsehistorisk forskning generellt, för mer information, se

www.brandverket.se .

Carl-Göran Adelswärds stiftelse

Stöder forskning om skogsanvändning och herrgårdskultur.

<https://www.cgastiftelse.se/>

Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning

På initiativ av Dansk Center for herregårdsforskning bildades vid en konferens på Gammel Estrup den 6-7 oktober 2015 ett Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning - European Network for Country House and Estate Research (ENCOUNTER).

Nätverket verkar för att främja forskningen om herrgårdar och har i nuläget 180 medlemmar. Sedan starten har sju konferenser och tre workshops ordnats och under år 2019 publicerades nätverkets första vetenskapliga volym. Mer information, på: <http://encounter.network/>

6.HEMSIDAN SVENSKA HERRGÅRDAR med Databasen Sveriges Herrgårdar

innehåller omkring 2 300 000 uppgifter från ca 5 000 herrgårdar och 10 300 ståndsgårdar, samt om 220 000 personer, i Sverige och Finland.

Omkring 5 300 herrgårdar, bruk och ståndsgårdar av databasens 10 000 gårdar har försetts med så kallade TORA-koordinater (<https://riksarkivet.se/tora>) vilket innebär att man vid en sökning på en gård får upp den geografiska positionen samt ägarelängden, men även information från andra databaser som är anslutna till TORA, till exempel äldre lantmäterikartor från Lantmäteriverkets arkiv och de Sueciabilder som finns på Kungliga Biblioteket.

Sökningar via kartan kan göras från din dator eller via din mobiltelefon, när du är på resande fot och behöver veta mer om den gård du just passerat.

Sökningar kan göras på två sätt:

1) via hemsidans sökformulär på:

<https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , eller

2) via kartan direkt, på <https://www.svenskaherrgardar.se/sok-karta-menu> .

Men, självfallet innehåller Databasen Sveriges Herrgårdar fortfarande många luckor, oklarheter och rena felaktigheter. Tack alla ni släkt- och hembygdsforskare, släktföreningar och gårdsägare som hittills bidragit med kompletteringar och rättelser. Fortsätt gärna med det – ju mer komplett databasen blir, desto mer användbar blir den. Sprid också gärna kunskapen om hemsidan och databasen.

Nyheter 2023:

Maj: Ägarlängder från 1826 herrgårdar och ståndsgårdar i Finland, från Nikander & Juttikalas verk Säterier och storgårdar i Finland, band 1 och 2, Åströms Sockenboarne från 1993 och Elgenstiernas ättartavlor. Skriv in Finland i sökfältet "Landskap" på

<https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga inlagda gårdar i Finland.

Nyheter 2022:

Oktober: Uppdaterad information om herrgårdarna i Östergötland, från Ridderstads lexikon (1875-1877).

Juli: Uppdaterad information om alla bruk i Värmland, efter uppgifter på:

<https://varmlandskindustrihistoria.wordpress.com/>

April: Uppdaterad information om Sveriges och Finlands samtliga drygt 280 fideikommiss med deras ca 450 herrgårdar, ståndsgårdar och stadsfastigheter. Skriv in fideikommiss i sökfältet "Typ av transaktion" på

<https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga fideikommisssegendor, dess innehavare och storlek.

Nyheter 2021

November: 15 000 uppgifter om ägare till Göteborgs landerier och Stockholms malmgårdar, från bl.a. Fischers (1923), Enhörnings (2006), S A Wilhelmssons artiklar (1961-1963) och Birgit Lindbergs bok (2002). Om ni vill få upp listor över dessa gårdar, gå då in i sökformuläret på:

<https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i->

[herrgardsdatabasen](#) , och skriv "landeri" eller "malmgård" i sökfältet Jordnatur.

Mars-Oktober: 270 000 uppgifter från J A Almquists "Frälsegodsens i Sverige under stormaktstiden," från Småland, Östergötland, Uppland, Södermanland och Östergötland.

Ca 35 000 uppgifter om innehavarna av kyrkoherdeboställen och komministerboställen i Härnösands stift, d.v.s. Jämtland, Härjedalen, Medelpad, Ångermanland, Norrbotten, Västerbotten och Lappland.

Nyheter 2020

September: Uppgifter från Jan Eric Almquists "Herrgårdarna i Sverige under reformationstiden" från 1960.

Augusti: Uppgifter om drygt 4000 herrgårdars, bruks, ståndsgårdars och civila boställens storlek i mantal och taxeringsvärde år 1882 inlagda i databasen, efter Rosenbergs geografiska lexikon som trycktes åren 1882-1883.

Maj: Genomgången av Elgenstiernas ättartavlor färdig efter 3,5 års arbete, där samtliga personer som ägt, brukat eller innehaft herrgårdar, ståndgårdar och bruk lagts in i databasen.

Hälsningar
Göran

Herrgårdsnytt nummer 113, 20231102

Hej alla herrgårdsintresserade!

Ni som får detta utskick är antingen sådana som visat intresse för att få information om vad som händer på herrgårdsforskningsfronten eller är sådana som jag anser bör bli informerade. Information skickas ut vid ungefär 10 tillfällen per år.

För närvarande når nyhetsbrevet 997 forskare, arkivarier, museitjänstemän, institutioner och gårdsägare. Sprid gärna kunskapen om listans existens. Hör av er om ni inte vill nås av denna information, så stryker jag er från e-postlistan.

Herrgårdsnytt har skickats ut sedan 2012. Den information som sänts ut hittills finns samlad i PDF-filer på hemsidan **Svenska herrgårdar**, www.svenskaherrgardar.se under fliken "Herrgårdsnytt".

HEMSIDAN SVENSKA HERRGÅRDAR med Databasen Sveriges Herrgårdar

innehåller omkring 2 300 000 uppgifter från ca 5 000 herrgårdar och 10 300 ståndsgårdar, samt om 220 000 personer, i Sverige och Finland.

Uppdateringar för finländska herrgårdar med uppgifter från bandet *Herrgårdar i Finland III, Satakunda, Österbotten, Tavastland, Savolax, Karelen*.

Kompletteringar och korrigeringar tas tacksamt emot.

1.KONFERENSER

CFP, Hidden lives: domestic servants in the European country house, c.1700-1850, 23rd January 2024, Manchester Metropolitan University. Workshop 1: The material culture of country house servants.

Proposals of c.300 words, a short biography, and an estimate of travel costs should be sent to Jon Stobart (j.stobart@mmu.ac.uk) and Kristine Dyrmann (Kristine.dyrmann@history.ox.ac.uk) by 20 November 2023.

Nordiskt Slotts- och herrgårdssymposium, 19-21 september 2024, Fyn, Danmark. <https://herregaardsforskning.dk/netvaerk/nordisk-slots-og-herregaardssymposium/>

CFP, "Manors at War", 8:th ENCOUNTER conference, 13-15 June 2024, KAMU Espoo City Museum, Espoo, Finland. <https://www.espoo.fi/en/encounter-viii#call-for-paper-53683>

CFP; Outside the Demesne walls: Estate villages and towns, 12-14 May, 2024, 22nd Annual Historic Houses International Conference, Centre for the Study of Historic Irish Houses and Estates, History Department, Maynooth University <https://www.maynoothuniversity.ie/centre-study-historic-irish-houses-and-estates/news/22nd-annual-historic-houses-international-conference>

CFP, The consuming countryside. Rural material living standards, consumption patterns, and economic growth, 17th-19th centuries 15-16 December 2023, Antwerp University, Belgium

<https://www.ruralhistory.eu/newsletter/2023/rhn-2023-096>

2.LITTERATUR

Böcker

Esbogård – herrgården vid Kungsvägen, av Juha-Matti Granqvist och Sophie Holm (red.), Esbo stadsmuseums forskningsserie 15, 2023.

Skogaholms bruk & Corps de logi. 1600 tals herrgården, av Lillemor Pettersson, BoD - Books on Demand, 2023.

Grand tour. En svensk students möte med franska revolutionen, av Anna-Lena Berg, Santérus Förlag, 2023.

Drottning Margaretas dröm, av Erik Petersson, Natur & Kultur, 2023.

Med blicken på stigen, av Gustaf Douglas i samarbete med Mats Hallvarsson, Bokförlaget Max Ström, 2023.

Riksdagen i tid och rum – historien, husen och arbetsplatsen, av Joakim Scherp (red), Sveriges riksdag, 2023.

Artiklar

Servants as creditors. Navigating the moral economy of an early modern aristocratic household, av Anna Nilsson Hammar och Svante Norrhem, *Scandinavian Journal of History*, Volume 47, 2022

<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/03468755.2022.2074096>

House to house – fragmentation and deceptive memory-making at an early modern Swedish country house, av Anna Röst, i *Broken Bodies, Places and Objects: New Perspectives on Fragmentation in Archaeology*, red. Anna Sörman, Astrid A. Noterman, Markus Fjellström, 2024.

<https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9781003350026-13/house-house-fragmentation-deceptive-memory-making-early-modern-swedish-country-house-anna-r%C3%B6st>

Knowing How: Estate Management, Practical Knowledge, and Agency among Aristocratic Women in Early Modern Sweden, av Anna Nilsson Hammar och Svante Norrhem, *Early Modern Women. An Interdisciplinary Journal*, vol. 17, no 2, 2023.

<https://www.journals.uchicago.edu/doi/abs/10.1086/723377?journalCode=emw>

Contracted Coercion: Land, Labour and Gender in the Swedish Crofter Institution, av Carolina Uppenberg, *Scandinavian Journal of History*, vol 48, no 5, 2023.

<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/03468755.2023.2210153>

Wealth, work, and industriousness, 1670–1860: Evidence from rural Swedish probates, av Marcus Falk, Erik Bengtsson och Mats Olsson, *Lund papers in economic history*. <https://econpapers.repec.org/paper/hhsluekhi/0251.htm>

Fru Margareta Huitfeldt, av Tomas Andersson, Bohusläns historia, 2023.

Tidskrifter

Övrigt

3.FORSKNINGSPROJEKT

4.UTSTÄLLNINGAR

Teaterkungen, Livrustkammaren, Stockholms slott

20 oktober 2023 – hela 2024

<https://svenskhistoria.se/teaterkungen/>

Gyllenhielm och Ribbing -Sundbyholm och dess ägare under första halvan av 1600-talet, Sundbyholms slott.

17 juni-

<https://www.eskils kallansvanner.se/gyllenhielm-ribbing/>

Vasa till Bernadotte, 1523–1973–2023: Kultur i rikets tjänst på Stockholms slott

11 mars 2023 – 7 januari 2024

[Vasa till Bernadotte - Kungliga slotten](#)

Mästerliga metaller, Kalmar läns museum

15 februari – 31 december 2023

<https://svenskhistoria.se/masterliga-metaller/>

Trädgården – konst och natur under sex sekler, Nationalmuseum

23/2 2023 – 7/1 2024 [Trädgården – konst och natur under sex sekler | Nationalmuseum](#)

5.ÖVRIGT

Kvinnor som genealoger, seminarium 15 november 2023

Margaretha Nordquist (Stockholms universitet) presenterar sitt projekt "Kvinnor som genealoger. Minne, släktskap och identitetsformering i Sverige och Danmark, ca 1400–1750".

<https://www.su.se/forskning/kalender-forskning/tidigmoderna-seminariet-kvinnor-som-genealoger-1.679458>

Brandförsäkringsverkets stiftelse för bebyggelsehistorisk forskning

stöder bebyggelsehistorisk forskning generellt, för mer information, se www.brandverket.se .

Carl-Göran Adelswärds stiftelse

Stöder forskning om skogsanvändning och herrgårdskultur.

<https://www.cgastiftelse.se/>

Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning

På initiativ av Dansk Center för herregårdsforskning bildades vid en konferens på Gammel Estrup den 6-7 oktober 2015 ett Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning - European Network for Country House and Estate Research (ENCOUNTER).

Nätverket verkar för att främja forskningen om herrgårdar och har i nuläget 180 medlemmar. Sedan starten har sju konferenser och tre workshops ordnats och under år 2019 publicerades nätverkets första vetenskapliga volym. Mer information, på: <http://encounter.network/>

6.HEMSIDAN SVENSKA HERRGÅRDAR med Databasen Sveriges Herrgårdar

innehåller omkring 2 300 000 uppgifter från ca 5 000 herrgårdar och 10 300 ståndsgårdar, samt om 220 000 personer, i Sverige och Finland.

Omkring 5 300 herrgårdar, bruk och ståndsgårdar av databasens 10 000 gårdar har försetts med så kallade TORA-koordinater (<https://riksarkivet.se/tora>) vilket innebär att man vid en sökning på en gård får upp den geografiska positionen samt ägarelängden, men även information från andra databaser som är anslutna till TORA, till exempel äldre lantmäterikartor från Lantmäteriverkets arkiv och de Sueciabilder som finns på Kungliga Biblioteket.

Sökningar via kartan kan göras från din dator eller via din mobiltelefon, när du är på resande fot och behöver veta mer om den gård du just passerat.

Sökningar kan göras på två sätt:

1) via hemsidans sökformulär på:

<https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , eller

2) via kartan direkt, på <https://www.svenskaherrgardar.se/sok-karta-menu> .

Men, självfallet innehåller Databasen Sveriges Herrgårdar fortfarande många luckor, oklarheter och rena felaktigheter. Tack alla ni släkt- och hembygdsforskare, släktföreningar och gårdsägare som hittills bidragit med kompletteringar och rättelser. Fortsätt gärna med det – ju mer komplett databasen blir, desto mer användbar blir den. Sprid också gärna kunskapen om hemsidan och databasen.

Nyheter 2023:

Maj: Ägarlängder från 1826 herrgårdar och ståndsgårdar i Finland, från Nikander & Juttikalas verk Säterier och storgårdar i Finland, band 1 och 2, Åströms Sockenboarne från 1993 och Elgenstiernas ättartavlor. Skriv in Finland i sökfältet "Landskap" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga inlagda gårdar i Finland.

Nyheter 2022:

Oktober: Uppdaterad information om herrgårdarna i Östergötland, från Ridderstads lexikon (1875-1877).

Juli: Uppdaterad information om alla bruk i Värmland, efter uppgifter på:

<https://varmlandskindustrihistoria.wordpress.com/>

April: Uppdaterad information om Sveriges och Finlands samtliga drygt 280 fideikommiss med deras ca 450 herrgårdar, ståndsgårdar och stadsfastigheter. Skriv in fideikommiss i sökfältet "Typ av transaktion" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i->

[herrgardsdatabasen](#) och få upp en lista över samtliga fideikommisssegendor, dess innehavare och storlek.

Nyheter 2021

November: 15 000 uppgifter om ägare till Göteborgs landerier och Stockholms malmgårdar, från bl.a. Fischers (1923), Enhörnings (2006), S A Wilhelmssons artiklar (1961-1963) och Birgit Lindbergs bok (2002). Om ni vill få upp listor över dessa gårdar, gå då in i sökformuläret på: <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , och skriv "landeri" eller "malmgård" i sökfältet Jordnatur.

Mars-Oktober: 270 000 uppgifter från J A Almquists "Frälsegodsens i Sverige under stormaktstiden," från Småland, Östergötland, Uppland, Södermanland och Östergötland.

Ca 35 000 uppgifter om innehavarna av kyrkoherdeboställen och komministerboställen i Härnösands stift, d.v.s. Jämtland, Härjedalen, Medelpad, Ångermanland, Norrbotten, Västerbotten och Lappland.

Nyheter 2020

September: Uppgifter från Jan Eric Almquists "Herrgårdarna i Sverige under reformationstiden" från 1960.

Augusti: Uppgifter om drygt 4000 herrgårdars, bruks, ståndsgårdars och civila boställens storlek i mantal och taxeringsvärde år 1882 inlagda i databasen, efter Rosenbergs geografiska lexikon som trycktes åren 1882-1883.

Maj: Genomgången av Elgenstiernas ättartavlor färdig efter 3,5 års arbete, där samtliga personer som ägt, brukat eller innehaft herrgårdar, ståndgårdar och bruk lagts in i databasen.

Hälsningar
Göran

Herrgårdsnytt nummer 112, 20231001

Hej alla herrgårdsintresserade!

Ni som får detta utskick är antingen sådana som visat intresse för att få information om vad som händer på herrgårdsforskningsfronten eller är sådana som jag anser bör bli informerade. Information skickas ut vid ungefär 10 tillfällen per år.

För närvarande når nyhetsbrevet 997 forskare, arkivarier, museitjänstemän, institutioner och gårdsägare. Sprid gärna kunskapen om listans existens. Hör av er om ni inte vill nås av denna information, så stryker jag er från e-postlistan.

Herrgårdsnytt har skickats ut sedan 2012. Den information som sänts ut hittills finns samlad i PDF-filer på hemsidan **Svenska herrgårdar**, www.svenskaherrgardar.se under fliken "Herrgårdsnytt".

1.KONFERENSER

Nordiskt Slotts- och herrgårdssymposium, 19-21 september 2024, Fyn, Danmark. <https://herregaardsforskning.dk/netvaerk/nordisk-slots-og-herregaardssymposium/>

CFP, "Manors at War", 8:th ENCOUNTER conference, 13-15 June 2024, KAMU Espoo City Museum, Espoo, Finland.
<https://www.espoo.fi/en/encounter-viii#call-for-paper-53683>

CFP; Outside the Demesne walls: Estate villages and towns, 12-14 May, 2024, 22nd Annual Historic Houses International Conference, Centre for the Study of Historic Irish Houses and Estates, History Department, Maynooth University
<https://www.maynoothuniversity.ie/centre-study-historic-irish-houses-and-estates/news/22nd-annual-historic-houses-international-conference>

CFP, The consuming countryside. Rural material living standards, consumption patterns, and economic growth, 17th-19th centuries 15-16 December 2023, Antwerp University, Belgium
<https://www.ruralhistory.eu/newsletter/2023/rhn-2023-096>

Workshop "Towards a Comperative History of Household Finance. Before and After the Industrial Revolution". Antwerp, 20-21 October 2023.
https://drive.google.com/file/d/1PI9a840-O-JCbGj_-tcftYwp1nU2ePNY/view

2.LITTERATUR

Böcker

Donationsgården Barksätter. Kungl. Skogs- och lantbruksakademiens herrgård i Sörmland, av Ulrich Lange, Kungl. Skogs- och lantbruksakademien, 2023.

Salsta slott. Alla tiders slott och en del av historien om Sverige, av Niclas Malmberg, Hanna Bendz, Linda Karlsberg och Juni Rosenkvist Malmberg, Isaberg förlag, 2023.

Gimo och Rånäs under den Reuterskiöldska epoken, av Carl Reuterskiöld, Hemera bokförlag, 2022.

Adelns historia i Finland, av Janne Haikari, Marko Hakanen, Anu Lahtinen & Alex Snellman (red), Svenska litteratursällskapet i Finland, 2023.

Shopping i Stockholm. Sociala praktiker på gatunivå, 1700-1850, av Johanna Ilmakunnas och My Helsing (red), Stockholmia förlag, 2023.

Svensk trädgårdshistoria – 1800- och 1900-tal, av Allan Gunnarsson, Eva Gustavsson, Åsa Klintborg Ahlklo, Catharina Nolin, Inger Olausson och Matti Wiking Leino, Kungliga Vitterhetsakademien, 2023.

Historiska recept i urval, av Maren Jonasson (red), Svenska litteratursällskapet i Finland, Appell Förlag, 2023.

Climate and Agriculture in the Little Ice Age: The case of Sweden in a wider European perspective, av Martin Skoglund, Agrarhistoria, SLU

Sextio herrnhutiska liv. Självbiografiskt skrivande och individualisering i Sverige 1770–1840, av Martin Åberg, Nordic Academic Press, 2023.

Artiklar

Tidskrifter

Övrigt

3.FORSKNINGSPROJEKT

4.UTSTÄLLNINGAR

Gyllenhielm och Ribbing -Sundbyholm och dess ägare under första halvan av 1600-talet, Sundbyholms slott.

17 juni-

<https://www.eskils kallansvanner.se/gyllenhielm-ribbing/>

Vasa till Bernadotte, 1523–1973–2023: Kultur i rikets tjänst på Stockholms slott

11 mars 2023 – 7 januari 2024

[Vasa till Bernadotte - Kungliga slotten](#)

Mästerliga metaller, Kalmar läns museum

15 februari – 31 december 2023

<https://svenskhistoria.se/masterliga-metaller/>

Trädgården – konst och natur under sex sekler, Nationalmuseum

23/2 2023 – 7/1 2024 [Trädgården – konst och natur under sex sekler | Nationalmuseum](#)

5.ÖVRIGT

Nytt forskningsnätverk: Hidden lives: domestic servants in the European country house, c. 1700-1850.

<https://encounter.network/news/a-new-research-network-hidden-lives-domestic-servants-in-the-european-country-house-c-1700-1850/>

Snedtänkt om fideikommiss med Brita Planck

<https://sverigesradio.se/avsnitt/om-fideikommiss>

Tvåvetenskapligt 1700-talsseminariet i Uppsala

<https://www.littvet.uu.se/kalendarium/?freeText=1700-talsseminarium&startDateTime=2023-01-01&endDateTime=2023-12-31>.

Symposium: Gustav Vasa – 500 år av representation och reception 16 oktober

De senaste 20 åren har delvis förändrat och nyanserat synen på Gustav Vasa som person och monark. Nationalmuseum och Kungl. Vitterhetsakademien bjuder vi in till ett heldagssymposium där vi belyser hans gärning genom att presentera nya rön av framstående forskare inom fältet. Boka in i kalendern redan nu!

https://www.nationalmuseum.se/symposium-gustav-vasa-500-%C3%A5r-av-representation-och-reception?utm_medium=email&utm_source=Ungapped&utm_campaign=Lad+da+batterierna+med+konstsamtal%2c+visningar%2c+barnteckningar+och+en+liten+film+om+tyngd%C3%B6shet.

Brandförsäkringsverkets stiftelse för bebyggelsehistorisk forskning stöder bebyggelsehistorisk forskning generellt, för mer information, se www.brandverket.se .

Carl-Göran Adelswärds stiftelse

Stöder forskning om skogsanvändning och herrgårdskultur.

<https://www.cgastiftelse.se/>

Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning

På initiativ av Dansk Center för herregårdsforskning bildades vid en konferens på Gammel Estrup den 6-7 oktober 2015 ett Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning - European Network for Country House and Estate Research (ENCOUNTER).

Nätverket verkar för att främja forskningen om herrgårdar och har i nuläget 180 medlemmar. Sedan starten har sju konferenser och tre workshops ordnats och under år 2019 publicerades nätverkets första vetenskapliga volym. Mer information, på: <http://encounter.network/>

6.HEMSIDAN SVENSKA HERRGÅRDAR med Databasen Sveriges Herrgårdar

innehåller omkring 2 300 000 uppgifter från ca 5 000 herrgårdar och 10 300 ståndsgårdar, samt om 220 000 personer, i Sverige och Finland.

Omkring 5 300 herrgårdar, bruk och ståndsgårdar av databasens 10 000 gårdar har försetts med så kallade TORA-koordinater

(<https://riksarkivet.se/tora>) vilket innebär att man vid en sökning på en gård får upp den geografiska positionen samt ägarelängden, men även information från andra databaser som är anslutna till TORA, till exempel äldre lantmäterikartor från Lantmäteriverkets arkiv och de Sueciabilder som finns på Kungliga Biblioteket.

Sökningar via kartan kan göras från din dator eller via din mobiltelefon, när du är på resande fot och behöver veta mer om den gård du just passerat.

Sökningar kan göras på två sätt:

1) via hemsidans sökformulär på:

<https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , eller

2) via kartan direkt, på <https://www.svenskaherrgardar.se/sok-karta-menu> .

Denna sökfunktion är för tillfället ur funktion.

Men, självfallet innehåller Databasen Sveriges Herrgårdar fortfarande många luckor, oklarheter och rena felaktigheter. Tack alla ni släkt- och hembygdsforskare, släktföreningar och gårdsägare som hittills bidragit med kompletteringar och rättelser. Fortsätt gärna med det – ju mer komplett databasen blir, desto mer användbar blir den. Sprid också gärna kunskapen om hemsidan och databasen.

Nyheter 2023:

Maj: Ägarlängder från 1826 herrgårdar och ståndsgårdar i Finland, från Nikander & Juttikalas verk Säterier och storgårdar i Finland, band 1 och 2, Åströms Sockenboarne från 1993 och Elgenstiernas ättartavlor. Skriv in Finland i sökfältet "Landskap" på

<https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga inlagda gårdar i Finland.

Nyheter 2022:

Oktober: Uppdaterad information om herrgårdarna i Östergötland, från Ridderstads lexikon (1875-1877).

Juli: Uppdaterad information om alla bruk i Värmland, efter uppgifter på:

<https://varmlandskindustrihistoria.wordpress.com/>

April: Uppdaterad information om Sveriges och Finlands samtliga drygt 280 fideikommiss med deras ca 450 herrgårdar, ståndsgårdar och stadsfastigheter. Skriv in fideikommiss i sökfältet "Typ av transaktion" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i->

[herrgardsdatabasen](#) och få upp en lista över samtliga fideikommisssegendor, dess innehavare och storlek.

Nyheter 2021

November: 15 000 uppgifter om ägare till Göteborgs landerier och Stockholms malmgårdar, från bl.a. Fischers (1923), Enhörnings (2006), S A Wilhelmssons artiklar (1961-1963) och Birgit Lindbergs bok (2002). Om ni vill få upp listor över dessa gårdar, gå då in i sökformuläret på: <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , och skriv "landeri" eller "malmgård" i sökfältet Jordnatur.

Mars-Oktober: 270 000 uppgifter från J A Almquists "Frälsegods i Sverige under stormaktstiden," från Småland, Östergötland, Uppland, Södermanland och Östergötland.

Ca 35 000 uppgifter om innehavarna av kyrkoherdeboställen och komministerboställen i Härnösands stift, d.v.s. Jämtland, Härjedalen, Medelpad, Ångermanland, Norrbotten, Västerbotten och Lappland.

Nyheter 2020

September: Uppgifter från Jan Eric Almquists "Herrgårdarna i Sverige under reformationstiden" från 1960.

Augusti: Uppgifter om drygt 4000 herrgårdars, bruks, ståndsgårdars och civila boställens storlek i mantal och taxeringsvärde år 1882 inlagda i databasen, efter Rosenbergs geografiska lexikon som trycktes åren 1882-1883.

Maj: Genomgången av Elgenstiernas ättartavlor färdig efter 3,5 års arbete, där samtliga personer som ägt, brukat eller innehaft herrgårdar, ståndgårdar och bruk lagts in i databasen.

Hälsningar
Göran

Herrgårdsnytt nummer 111, 20230901

Hej alla herrgårdsintresserade!

Ni som får detta utskick är antingen sådana som visat intresse för att få information om vad som händer på herrgårdsforskningsfronten eller är sådana som jag anser bör bli informerade. Information skickas ut vid ungefär 10 tillfällen per år.

För närvarande når nyhetsbrevet 990 forskare, arkivarier, museitjänstemän, institutioner och gårdsägare. Sprid gärna kunskapen om listans existens. Hör av er om ni inte vill nås av denna information, så stryker jag er från e-postlistan.

Den information som sänts ut hittills finns samlad i PDF-filer på hemsidan **Svenska herrgårdar**, www.svenskaherrgardar.se under fliken "Herrgårdsnytt".

1.KONFERENSER

CFP, The consuming countryside. Rural material living standards, consumption patterns, and economic growth, 17th-19th centuries 15-16 December 2023, Antwerp University, Belgium

<https://www.ruralhistory.eu/newsletter/2023/rhn-2023-096>

CFP, Informal spaces and practices of diplomacy, 1750–1850. The Oxford Research Centre for the Humanities (TORCH), 21-22 september 2023. <https://encounter.network/news/call-for-papers-informal-spaces-and-practices-of-diplomacy-1750-1850/>

Folkligt skrivande 1750-1950: Dagböcker som källor till vardagligt liv och emancipatoriskt skrivande, Åbo akademi, 4-5 oktober 2023.

<https://blogs2.abo.fi/folkligtsskrivande/>

CFP, Workshop "Towards a Comperative History of Household Finance. Before and After the Industrial Revolution". Antwerp, 20-21 October 2023.

https://drive.google.com/file/d/1PI9a840-O-JCbGj_-tcftYwp1nU2ePNY/view

Rural History 2023, Cluj, Romania, 11–14 September 2023.

<https://hiphi.ubbcluj.ro/rural/programme/>

Nordiskt herrgårdssymposium/ENCOUNTER: Manor, Country House and Historic House Museums and new museum ideals, Bogstad manor, Norway, 21-23 september 2023.

<https://encounter.network/news/nordic-symposium-on-manors-and-manor-museums-in-association-with-encounter/>

Early Modern Women on Politics and Ethics, Göteborg, 5-7 oktober 2023. [Early Modern Women on Politics and Ethics | University of Gothenburg \(gu.se\)](#)

2.LITTERATUR

Böcker

Sveneby 1752-1773. Beata Sparres och Adam Otto Lagerbergs samarbete med arkitekten Carl Johan Cronstedt, av Rose-Marie Söderström, Västergötlands museum.

Royalty and architecture. Visions and ambitions of European monarchs and nobility, av Frank Salmon och Clive Aslet (red), Bokförlaget Stolpe, 2023

Politics and the English Country House, av Joan Coutu, Jon Stobart och Peter N Lindfield (red), McGill-Queen's University Press, 2023.

Garpenbergs herrgård, av Länsstyrelsen Dalarnas län, 2023.

Sten Sture den yngre. En biografi, Lars Ericson Wolke, Historiska Media, 2023.

Eric von Rosen. I en förgången värld, av Christer Lindberg, Bokförlaget Stolpe, 2023.

I tjänst hos prins Eugen, av Tulla Grünberger & Inga Malmqvist, Bokförlaget Langenskiöld, 2023.

Det vulgära och förnäma 1600-talet – Slagsmål. Krogar. Skådespel, av Petter Inedahl, Carlsson Bokförlag, 2023.

Hövisk litteratur och förändringar i det fornsvenska textlandskapet, av Louise Faymonville, Institutionen för svenska och flerspråkighet, Stockholms universitet, 2023.

I want to stay. Local community and prisoners of war at the dawn of the eighteenth century, av Olof Blomqvist, Historiska institutionen, Stockholms universitet, 2023.

I vinst och förlust. Köpmäns nätverk i 1500-talets Östersjöstäder, av Lovisa Olsson, Institutionen för historia och samtidsstudier, Södertörns högskola, 2023.

Nolbyn – Värmländskt hantverk, miniatyrer och tittskåp, av Carl Jan Granqvist (red), Votum 2022.

De fruktade ingen förutom Gud. Karolinska armén, av Bo Knarrström, Patrik Nilsson, Ulf Sundberg & Bo Sunnefeldt, Svenskt Militärhistoriskt Biblioteks Förlag, 2023.

Det skånska kavalleriet. En kulturhistoria, av Göran Larsson & Marco Smedberg, Historiska Media, 2023

Halland och maktens landskap under äldre medeltid, av Anders Håkansson & Malin Clarke, Kulturmiljö Halland, 2023.

Nyttan med kulturmiljö, Länsstyrelserna, 2023

Kulturmiljö är demokrati, Länsstyrelserna, 2023.

Bonden i etern. Från Astrid Lindgren till Marit Paulsen – kända röster kring jordbruk och miljö porträtterade i lantbruksradion, av Leif Björklund, Vulkan, 2023.

Artiklar

"Får se om södra posten har något i natt". Kapten Stephan Bennets korrespondensnätverk i Kuopio 1786-1792, av Juha Forsberg, *Historisk tidskrift för Finland* 2023:1.

By, torp och herrgård. Platsbegrepp i 1700- och 1800-talens Mälardalen, av Carl Mikael Wærn-Carlsson, *Släktforskarnas årsbok*, 2023.

Ingen brådska - ingen rädsla och inget främlingskap, av Anders Björnsson, i *Förr och Nu*, <https://www.forrochnu.se/ingen-bradska-ingen-radsla-och-inget-framlingskap/>

Tidskrifter

Övrigt

3.FORSKNINGSPROJEKT

4.UTSTÄLLNINGAR

"Skönhet – rikedom – behag." Om kvinnorna von Fersen. Ljungs slott

25 juni – 1 oktober 2023.

<https://ljungsslott.com/>

"Rent under." En utställning om Hälsa, Hygien och Huskurer från 1800-talet fram till 1950-talet. Ljungs slott

25 juni – 1 oktober 2023.

<https://ljungsslott.com/>

Med nål och tråd på Grönsöö.

Temautställning i vagnstallet maj-okt 2023

<https://gronsoo.se/besok-oss/#utst%C3%A4llningar>

Gyllenhielm och Ribbing -Sundbyholm och dess ägare under första halvan av 1600-talet, Sundbyholms slott.

17 juni-

<https://www.eskils kallansvanner.se/gyllenhielm-ribbing/>

Vasa till Bernadotte, 1523–1973–2023: Kultur i rikets tjänst på Stockholms slott

11 mars 2023 – 7 januari 2024

[Vasa till Bernadotte - Kungliga slotten](#)

Mästerliga metaller, Kalmar läns museum

15 februari – 31 december 2023

<https://svenskhistoria.se/masterliga-metaller/>

Trädgården – konst och natur under sex sekler, Nationalmuseum

23/2 2023 – 7/1 2024 [Trädgården – konst och natur under sex sekler |](#)

[Nationalmuseum](#)

5.ÖVRIGT

Uppsala högre seminarium i agrarhistoria hösten 2023

Fredagen den 8 september kl. 10:00

Disputation: Martin Skoglund

Climate and agriculture in the Little Ice Age: The case of Sweden in a wider European perspective, Lokal: Sal L, Undervisningshuset, Ultuna

Opponent: Samuel White (Helsingfors universitet)

Onsdagen den 4 oktober kl. 13:00–15:00

Halvtidsseminarium: Sofia Carlford (Agrarhistoria, SLU)

Local modernization through local politics in Sweden 1863–1918

Lokal: Ulls hus, Ultuna

Opponent: Erik Bengtsson (Ekonomisk historia, Lunds universitet)

Onsdagen den 18 oktober kl. 13:00–15:00

Mabel Winter (Sheffield university)

Mills and the milling industry in early modern England

Onsdagen den 25 oktober kl. 13:00–15:00

Anton Bonnier & Erika Weiberg (Arkeologi, Uppsala universitet)

Climate and agricultural economies in Ancient Greece

Onsdagen den 1 november kl. 13:00–15:00

Anna Westin (CBM, SLU)

Kor, mjölk och smör i brytningstid: Tidiga framsteg i mjölkproduktionen enligt gårdsarkiv i södra Dalarna 1850–1920

Onsdagen den 29 november kl. 13:00–15:00

William Renström (Agrarhistoria, SLU)

Titel anges senare

Onsdagen den 13 december kl. 13:00–15:00

Sara Williamsson (Arkeologi, Lunds universitet)

Hallastugan, 1730- till 1940-tal. En fallstudie av de obesuttnas plats i landskapet

Onsdagen den 24 januari 2024 kl. 13:00–17:00

Om djurgårdar och djurhagar

(Halvdagssymposium, samarrangemang med Landskapsarkitektur, Alnarp)

OBS! Preliminärt datum (kan bli 31/1 eller 6/2) – mer information följer!

Brandförsäkringsverkets stiftelse för bebyggelsehistorisk forskning

stöder bebyggelsehistorisk forskning generellt, för mer information, se www.brandverket.se .

Carl-Göran Adelswärds stiftelse

Stöder forskning om skogsanvändning och herrgårdskultur.

<https://www.cgastiftelse.se/>

Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning

På initiativ av Dansk Center för herregårdsforskning bildades vid en konferens på Gammel Estrup den 6-7 oktober 2015 ett Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning - European Network for Country House and Estate Research (ENCOUNTER).

Nätverket verkar för att främja forskningen om herrgårdar och har i nuläget 180 medlemmar. Sedan starten har sex konferenser och tre workshops ordnats och under år 2019 publicerades nätverkets första vetenskapliga volym. Mer information, på: <http://encounter.network/>

6.HEMSIDAN SVENSKA HERRGÅRDAR med Databasen Sveriges Herrgårdar

innehåller omkring 2 300 000 uppgifter från ca 5 000 herrgårdar och 10 300 ståndsgårdar, samt om 220 000 personer, i Sverige och Finland.

Omkring 5 300 herrgårdar, bruk och ståndsgårdar av databasens 10 000 gårdar har försetts med så kallade TORA-koordinater (<https://riksarkivet.se/tora>) vilket innebär att man vid en sökning på en gård får upp den geografiska positionen samt ägarelängden, men även information från andra databaser som är anslutna till TORA, till exempel äldre lantmäterikartor från Lantmäteriverkets arkiv och de Sueciabilder som finns på Kungliga Biblioteket.

Sökningar via kartan kan göras från din dator eller via din mobiltelefon, när du är på resande fot och behöver veta mer om den gård du just passerat.

Sökningar kan göras på två sätt:

1) via hemsidans sökformulär på:

<https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , eller

2) via kartan direkt, på <https://www.svenskaherrgardar.se/sok-karta-menu> .

Denna sökfunktion är för tillfället ur funktion.

Men, självfallet innehåller Databasen Sveriges Herrgårdar fortfarande många luckor, oklarheter och rena felaktigheter. Tack alla ni släkt- och hembygdsforskare, släktföreningar och gårdsägare som hittills bidragit med

kompletteringar och rättelser. Fortsätt gärna med det – ju mer komplett databasen blir, desto mer användbar blir den. Sprid också gärna kunskapen om hemsidan och databasen.

Nyheter 2023:

Maj: Ägarlängder från 1826 herrgårdar och ståndsgårdar i Finland, från Nikander & Juttikalas verk Säterier och storgårdar i Finland, band 1, 1939, Åströms Sockenboarne från 1993 och Elgenstiernas ättartavlor. Skriv in Finland i sökfältet "Landskap" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga inlagda gårdar i Finland.

Nyheter 2022:

Oktober: Uppdaterad information om herrgårdarna i Östergötland, från Ridderstads lexikon (1875-1877).

Juli: Uppdaterad information om alla bruk i Värmland, efter uppgifter på: <https://varmlandskindustrihistoria.wordpress.com/>

April: Uppdaterad information om Sveriges och Finlands samtliga drygt 280 fideikommiss med deras ca 450 herrgårdar, ståndsgårdar och stadsfastigheter. Skriv in fideikommiss i sökfältet "Typ av transaktion" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga fideikommisssegendor, dess innehavare och storlek.

Nyheter 2021

November: 15 000 uppgifter om ägare till Göteborgs landerier och Stockholms malmgårdar, från bl.a. Fischers (1923), Enhörnings (2006), S A Wilhelmssons artiklar (1961-1963) och Birgit Lindbergs bok (2002). Om ni vill få upp listor över dessa gårdar, gå då in i sökformuläret på: <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , och skriv "landeri" eller "malmgård" i sökfältet Jordnatur.

Mars-Oktober: 270 000 uppgifter från J A Almquists "Frälsegodsen i Sverige under stormaktstiden," från Småland, Östergötland, Uppland, Södermanland och Östergötland.

Ca 35 000 uppgifter om innehavarna av kyrkoherdeboställen och komministerboställen i Härnösands stift, d.v.s. Jämtland, Härjedalen, Medelpad, Ångermanland, Norrbotten, Västerbotten och Lappland.

Nyheter 2020

September: Uppgifter från Jan Eric Almquists "Herrgårdarna i Sverige under reformationstiden" från 1960.

Augusti: Uppgifter om drygt 4000 herrgårdars, bruks, ståndsgårdars och civila boställens storlek i mantal och taxeringsvärde år 1882 inlagda i databasen, efter Rosenbergs geografiska lexikon som trycktes åren 1882-1883.

Maj: Genomgången av Elgenstiernas ättartavlor färdig efter 3,5 års arbete, där samtliga personer som ägt, brukat eller innehaft herrgårdar, ståndgårdar och bruk lagts in i databasen.

Hälsningar
Göran

Herrgårdsnytt nummer 110, 20230703

Hej alla herrgårdsintresserade!

Ni som får detta utskick är antingen sådana som visat intresse för att få information om vad som händer på herrgårdsforskningsfronten eller är sådana som jag anser bör bli informerade. Information skickas ut vid ungefär 10 tillfällen per år.

För närvarande når nyhetsbrevet 990 forskare, arkivarier, museitjänstemän, institutioner och gårdsägare. Sprid gärna kunskapen om listans existens. Hör av er om ni inte vill nås av denna information, så stryker jag er från e-postlistan.

Den information som sänts ut hittills finns samlad i PDF-filer på hemsidan **Svenska herrgårdar**, www.svenskaherrgardar.se under fliken "Herrgårdsnytt".

1.KONFERENSER

CFP, Informal spaces and practices of diplomacy, 1750–1850. The Oxford Research Centre for the Humanities (TORCH), 21-22 september 2023. <https://encounter.network/news/call-for-papers-informal-spaces-and-practices-of-diplomacy-1750-1850/>

Folkligt skrivande 1750-1950: Dagböcker som källor till vardagligt liv och emancipatoriskt skrivande, Åbo akademi, 4-5 oktober 2023. <https://blogs2.abo.fi/folkligtsskrivande/>

CFP, Workshop "Towards a Comperative History of Household Finance. Before and After the Industrial Revolution". Antwerp, 20-21 October 2023. https://drive.google.com/file/d/1PI9a840-O-JCbGj_-tcftYwp1nU2ePNY/view

Rural History 2023, Cluj, Romania, 11–14 September 2023. <https://hiphi.ubbcluj.ro/rural/programme/>

Nordiskt herrgårdssymposium/ENCOUNTER: Manor, Country House and Historic House Museums and new museum ideals, Bogstad manor, Norway, 21-23 september 2023. <https://encounter.network/news/nordic-symposium-on-manors-and-manor-museums-in-association-with-encounter/>

Läskultur, materialitet & sociala praktiker: herrgårdsbibliotek under 1700–1800-talen, Löfstad slott, 17-18 augusti 2023 <https://septentrio.uit.no/index.php/1700/article/view/6884>

Early Modern Women on Politics and Ethics, Göteborg, 5-7 oktober 2023. [Early Modern Women on Politics and Ethics | University of Gothenburg \(gu.se\)](https://www.gu.se/early-modern-women-on-politics-and-ethics)

2.LITTERATUR

Böcker

Media & Mediation in the Eighteenth Century, red. Penelope Corfield & Jonas Nordin, 2023.

Sverige 1523. Riksarkivets årsbok, Riksarkivet, 2023.

Den självstyrda periferin. Lanthushållsundervisningen och styrningen av den svenska landsbygden, 1890–1970, av Gustav Berry, Institutionen för pedagogik, didaktik och utbildningsstudier, Uppsala universitet, 2023.

Att styra genom känslor. Regeringskonst i tre gustavianska projekt, av Sara Ekström, Institutionen för kultur och estetik, Stockholms universitet, 2023.

I det ljusa Småland. En berättelse om Smålands trädgård, av Marie Hafström och Olof Karlander (red.), Bokförlaget Arena, 2023.

Artiklar

Putting Face to Names: Printed Portraits in Late Eighteenth-Century Stockholm, av Ylva Haidenhaller, i *Media & Mediation in the Eighteenth Century*, red. Penelope Corfield & Jonas Nordin, 2023.

Between deplorable anachronism and valuable heritage. The persistence of the Swedish fideikommiss institution, 1810-1964, av Magnus Bergman och Martin Dackling, *Scandinavian Journal of History*, 2023.

<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/03468755.2023.2206409>

Tidskrifter

Övrigt

Mellan frusna minnen och upplevt liv: Att göra kulturarv på herrgårdsmuseet Huseby bruk, av Jenny Helsing, masteruppsats, Institutionen för kultur och estetik, Stockholms universitet, 2023.

<https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:su:diva-218316>

3.FORSKNINGSPROJEKT

4.UTSTÄLLNINGAR

”Skönhet – rikedom – behag.” Om kvinnorna von Fersen. Ljungsslott

25 juni – 1 oktober 2023.

<https://ljungsslott.com/>

”Rent under.” En utställning om Hälsa, Hygien och Huskurer från 1800-talet fram till 1950-talet. Ljungs slott

25 juni – 1 oktober 2023.

<https://ljungsslott.com/>

Med nål och tråd på Grönsöö.

Temautställning i vagnstallet maj-okt 2023

<https://gronsoo.se/besok-oss/#utst%C3%A4llningar>

Gyllenhielm och Ribbing -Sundbyholm och dess ägare under första halvan av 1600-talet, Sundbyholms slott.

17 juni-

<https://www.eskilskallansvanner.se/gyllenhielm-ribbing/>

Mysteriet Peter Adolf Hall, Nationalmuseum

23 mars – 25 juni

<https://www.nationalmuseum.se/utst%C3%A4llningar/kommande-utst%C3%A4llningar/mysteriet-peter-adolf-hall>

Vasa till Bernadotte, 1523–1973–2023: Kultur i rikets tjänst på Stockholms slott

11 mars 2023 – 7 januari 2024

[Vasa till Bernadotte - Kungliga slotten](#)

Mästerliga metaller, Kalmar läns museum

15 februari – 31 december 2023

<https://svenskhistoria.se/masterliga-metaller/>

Trädgården – konst och natur under sex sekler, Nationalmuseum

23/2 2023 – 7/1 2024 [Trädgården – konst och natur under sex sekler | Nationalmuseum](#)

Historia i metall. Om Riddarhusets och adelns medaljer, Riddarhuset

Från frihetstidens inträde och fram till fyrståndsriksdagens upphörande lät Riddarhuset prägla minnesmedaljer. I nutid delar Riddarhuset ut belöningsmedaljer och förtjänsttecken.

<https://www.riddarhuset.se/wp-content/uploads/2023/01/var-kulturprogram-2023.pdf>

5.ÖVRIGT

1700-talsveckan i Skara. Tema: 1743, 14–20 augusti, Skara.

<https://vastergotlandsmuseum.se/1700-talsveckan-i-skara/>

23 miljoner från KVHAA till svenska slott, herrgårdar och hus

<https://www.vitterhetsakademien.se/nyheter/nyheter/2023-05-23-23-miljoner-till-svensk-kulturmiljovard.html>

Unika historiska kartor digitaliserade

<https://svenskhistoria.se/unika-historiska-kartor-blir-digitala/>

Brandförsäkringsverkets stiftelse för bebyggelsehistorisk forskning

stöder bebyggelsehistorisk forskning generellt, för mer information, se www.brandverket.se .

Carl-Göran Adelswärds stiftelse

Stöder forskning om skogsanvändning och herrgårdskultur.

<https://www.cgastiftelse.se/>

Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning

På initiativ av Dansk Center för herregårdsforskning bildades vid en konferens på Gammel Estrup den 6-7 oktober 2015 ett Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning - European Network for Country House and Estate Research (ENCOUNTER).

Nätverket verkar för att främja forskningen om herrgårdar och har i nuläget 180 medlemmar. Sedan starten har sex konferenser och tre workshops ordnats och under år 2019 publicerades nätverkets första vetenskapliga volym. Mer information, på: <http://encounter.network/>

6.HEMSIDAN SVENSKA HERRGÅRDAR med Databasen Sveriges Herrgårdar

innehåller omkring 2 300 000 uppgifter från ca 5 000 herrgårdar och 10 300 ståndsgårdar, samt om 220 000 personer, i Sverige och Finland.

Omkring 5 300 herrgårdar, bruk och ståndsgårdar av databasens 10 000 gårdar har försetts med så kallade TORA-koordinater (<https://riksarkivet.se/tora>) vilket innebär att man vid en sökning på en gård får upp den geografiska positionen samt ägarelängden, men även information från andra databaser som är anslutna till TORA, till exempel äldre lantmäterikartor från Lantmäteriverkets arkiv och de Sueciabilder som finns på Kungliga Biblioteket.

Sökningar via kartan kan göras från din dator eller via din mobiltelefon, när du är på resande fot och behöver veta mer om den gård du just passerat.

Sökningar kan göras på två sätt:

1) via hemsidans sökformulär på:

<https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , eller

2) via kartan direkt, på <https://www.svenskaherrgardar.se/sok-karta-menu> .

Denna sökfunktion är för tillfället ur funktion.

Men, självfallet innehåller Databasen Sveriges Herrgårdar fortfarande många luckor, oklarheter och rena felaktigheter. Tack alla ni släkt- och hembygdsforskare, släktföreningar och gårdsägare som hittills bidragit med kompletteringar och rättelser. Fortsätt gärna med det – ju mer komplett databasen blir, desto mer användbar blir den. Sprid också gärna kunskapen om hemsidan och databasen.

Nyheter 2023:

Maj: Ägarlängder från 1826 herrgårdar och ståndsgårdar i Finland, från Nikander & Juttikalas verk Säterier och storgårdar i Finland, band 1, 1939, Åströms Sockenboarne från 1993 och Elgenstiernas ättartavlor. Skriv in Finland i sökfältet "Landskap" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga inlagda gårdar i Finland.

Nyheter 2022:

Oktober: Uppdaterad information om herrgårdarna i Östergötland, från Ridderstads lexikon (1875-1877).

Juli: Uppdaterad information om alla bruk i Värmland, efter uppgifter på:

<https://varmlandskindustrihistoria.wordpress.com/>

April: Uppdaterad information om Sveriges och Finlands samtliga drygt 280 fideikommiss med deras ca 450 herrgårdar, ståndsgårdar och stadsfastigheter. Skriv in fideikommiss i sökfältet "Typ av transaktion" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga fideikommisssegendor, dess innehavare och storlek.

Nyheter 2021

November: 15 000 uppgifter om ägare till Göteborgs landerier och Stockholms malmgårdar, från bl.a. Fischers (1923), Enhörnings (2006), S A Wilhelmssons artiklar (1961-1963) och Birgit Lindbergs bok (2002). Om ni vill få upp listor över dessa gårdar, gå då in i sökformuläret på: <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i->

[herrgardsdatabasen](#) , och skriv "landeri" eller "malmgård" i sökfältet Jordnatur.

Mars-Oktober: 270 000 uppgifter från J A Almquists "Frälsegodsens i Sverige under stormaktstiden," från Småland, Östergötland, Uppland, Södermanland och Östergötland.

Ca 35 000 uppgifter om innehavarna av kyrkoherdeboställen och komministerboställen i Härnösands stift, d.v.s. Jämtland, Härjedalen, Medelpad, Ångermanland, Norrbotten, Västerbotten och Lappland.

Nyheter 2020

September: Uppgifter från Jan Eric Almquists "Herrgårdarna i Sverige under reformationstiden" från 1960.

Augusti: Uppgifter om drygt 4000 herrgårdars, bruks, ståndsgårdars och civila boställens storlek i mantal och taxeringsvärde år 1882 inlagda i databasen, efter Rosenbergs geografiska lexikon som trycktes åren 1882-1883.

Maj: Genomgången av Elgenstiernas ättartavlor färdig efter 3,5 års arbete, där samtliga personer som ägt, brukat eller innehaft herrgårdar, ståndgårdar och bruk lagts in i databasen.

Hälsningar
Göran

Herrgårdsnytt nummer 109, 20230602

Hej alla herrgårdsintresserade!

Ni som får detta utskick är antingen sådana som visat intresse för att få information om vad som händer på herrgårdsforskningsfronten eller är sådana som jag anser bör bli informerade. Information skickas ut vid ungefär 10 tillfällen per år.

För närvarande når nyhetsbrevet 990 forskare, arkivarier, museitjänstemän, institutioner och gårdsägare. Sprid gärna kunskapen om listans existens. Hör av er om ni inte vill nås av denna information, så stryker jag er från e-postlistan.

Den information som sänts ut hittills finns samlad i PDF-filer på hemsidan **Svenska herrgårdar**, www.svenskaherrgardar.se under fliken "Herrgårdsnytt".

DATABASEN SVERIGES HERRGÅRDAR – nu med 1826 av Finlands herrgårdar och ståndsgårdar

Arbetet med att lägga in uppgifter om Finlands herrgårdar och ståndsgårdar har fortsatt under våren och databasen innehåller nu uppgifter från 1826 gårdar. Uppgifterna från Gabriel Nikanders och Eino Jutikkalas storverk *Säterier och storgårdar i Finland* (1939-1942) och Anna Maria Åströms avhandling *Sockenboarne* (1993) har nu kompletterats med uppgifter från Elgenstiernas ättartavlor (I – IX).

Det rör sig totalt om 18 500 poster med ca 280 000 uppgifter från hela Finland.

Avsikten är att fortsätta lägga in uppgifter efter Johanna Aminoff-Winbergs *Ättartavlor för de på Finlands Riddarhus inskrivna ätterna (I-V)*, när jag väl får fatt på dem.

Databasen Sveriges Herrgårdars formulär är än så länge inte anpassat för gårdar utom Sverige. Vill man få en lista på de finländska gårdarna får man skriva in "Finland" under "Landskap". I övrigt kan man söka som vanligt, på gårdsnamn (även alternativa gårdsnamn), socken, ägarnas/brukarnas/innehavarnas för- och efternamn eller make/makas för- och efternamn och annat, t.ex. på jordnatur och typ av överföring.

Sökformuläret finns på:

<https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen>

Jag tar tacksamt emot synpunkter, korrigeringar och kompletteringar.

1.KONFERENSER

Folkligt skrivande 1750-1950: Dagböcker som källor till vardagligt liv och emancipatoriskt skrivande, Åbo akademi, 4-5 oktober 2023.

<https://blogs2.abo.fi/folkligtskrivande/>

CFP, Workshop "Towards a Comperative History of Household Finance. Before and After the Industrial Revolution". Antwerp, 20-21 October 2023.

https://drive.google.com/file/d/1PI9a840-O-JCbGj_-tcftYwp1nU2ePNY/view

Rural History 2023, Cluj, Romania, 11–14 September 2023.

<https://hiphi.ubbcluj.ro/rural/programme/>

Nordiskt herrgårdssymposium/ENCOUNTER: Manor, Country House and Historic House Museums and new museum ideals, Bogstad manor, Norway, 21-23 september 2023.

<https://encounter.network/news/nordic-symposium-on-manors-and-manor-museums-in-association-with-encounter/>

Läskultur, materialitet & sociala praktiker: herrgårdsbibliotek under 1700–1800-talen, Löfstad slott, 17-18 augusti 2023

<https://septentrio.uit.no/index.php/1700/article/view/6884>

Early Modern Women on Politics and Ethics, Göteborg, 5-7 oktober 2023.

[Early Modern Women on Politics and Ethics | University of Gothenburg \(gu.se\)](https://www.gu.se/early-modern-women-on-politics-and-ethics)

2.LITTERATUR

Böcker

Hedvig Eleonora och hennes tid, av Eva Helen Ulvros, Historiska Media, 2023.

Defining Dukeship: The Problem of Royal Spares and Dynasty Formation in Sweden, 1556–1622, av Alexander Isacsson, Örebro universitet.

Från trälar till tjänstefolk. Legofolk i Sverige 1250–1600, av Martin Andersson, Nordic Academic Press, 2023.

Berättelser om 1700-talet. Frihetstiden och Gustav III:s regeringstid i svensk historiekultur från 1870-tal till 1990-tal, av Daniel Andersson, Institutionen för idé- och samhällsstudier, Umeå universitet, 2023.

Sveriges armé 1523–2023. Människor, materiel och händelser under 500 år, av Per Eliasson & Lars Ericson Wolke, Försvarshögskolan, 2023.

Promenerandets historia – från kungligt framträdande till folknöje, av Kekke Stadin, Stockholmia förlag, 2023.

Gustav Vasas Strängnäskrönika, av Bertil Stensgård (redaktör), Gustav Vasa-föreningen, 2023.

Örlogsstaden Karlskrona – betraktelser av ett levande världsarv, av Leifh Stenholm, Kulturdoktorn, 2023.

Lösöre och fasta inventarier – förvaring och vård. Sveriges Jordägareförbund genom dess Kulturkommitté, 2023.

Artiklar

Sidenprakt i kabinettet. Nu kan besökare på Gripsholms slott beundra kopian av Gustav III:s praktfulla sidentapeter, av Maria Ugglå, *Kulturvärden* 1/2023.

Prästerna och adeln. Relationen mellan andligt och världsligt fräse, av Gunnar Wetterberg, *Arte et marte* 1/2023.

Tidskrifter

Övrigt

3.FORSKNINGSPROJEKT

Lön för mödan? Tjänstefolkets löner, anställningsförhållanden och materiella tillgångar i en förändrad herrgårdsekonomi, 1730-1870.

I detta projekt studeras hur olika löneformer användes för att rekrytera, behålla och styra tjänstefolk i den svenska godsekonomin vid övergången från ett feodalt system med arbetsräntor till kapitalistisk domändrift 1730 till 1870 och större andel anställt tjänstefolk, samt hur användningen av olika löneformer påverkade tjänstefolkets levnadsbanor. Projektet avser att besvara frågor om vad tjänstefolkets lön bestod av, hur den betalades ut och hur den användes som en arbetsgivarstrategi och maktmedel i relationerna mellan godsägare och tjänstefolk.

Projektledare Carolina Uppenbergh, medarbetare Marie Steinrud och Göran Ulväng. Finansiär: Handelsbankens forskningsstiftelser.

4.UTSTÄLLNINGAR

Med nål och tråd på Grönsöö.

Temautställning i vagnstallet maj-okt 2023

<https://gronsoo.se/besok-oss/#utst%C3%A4llningar>

Gyllenhielm och Ribbing -Sundbyholm och dess ägare under första halvan av 1600-talet, Sundbyholms slott.

17 juni-

<https://www.eskilskallansvanner.se/gyllenhielm-ribbing/>

Mysteriet Peter Adolf Hall, Nationalmuseum

23 mars – 25 juni

<https://www.nationalmuseum.se/utst%C3%A4llningar/kommande-utst%C3%A4llningar/mysteriet-peter-adolf-hall>

Vasa till Bernadotte, 1523–1973–2023: Kultur i rikets tjänst på Stockholms slott

11 mars 2023 – 7 januari 2024

[Vasa till Bernadotte - Kungliga slotten](#)

Mästerliga metaller, Kalmar läns museum

15 februari – 31 december 2023

<https://svenskhistoria.se/masterliga-metaller/>

Trädgården – konst och natur under sex sekler, Nationalmuseum

23/2 2023 – 7/1 2024 [Trädgården – konst och natur under sex sekler | Nationalmuseum](#)

Historia i metall. Om Riddarhusets och adelns medaljer, Riddarhuset

Från frihetstidens inträde och fram till fyrståndsriksdagens upphörande lät Riddarhuset prägla minnesmedaljer. I nutid delar Riddarhuset ut belöningsmedaljer och förtjänsttecken.

<https://www.riddarhuset.se/wp-content/uploads/2023/01/var-kulturprogram-2023.pdf>

5.ÖVRIGT

1700-talsveckan i Skara. Tema: 1743, 14–20 augusti, Skara.

<https://vastergotlandsmuseum.se/1700-talsveckan-i-skara/>

23 miljoner från KVHAA till svenska slott, herrgårdar och hus

<https://www.vitterhetsakademien.se/nyheter/nyheter/2023-05-23-23-miljoner-till-svensk-kulturmiljovard.html>

Unika historiska kartor digitaliserade

<https://svenskhistoria.se/unika-historiska-kartor-bli-digitala/>

Brandförsäkringsverkets stiftelse för bebyggelsehistorisk forskning

stöder bebyggelsehistorisk forskning generellt, för mer information, se www.brandverket.se .

Carl-Göran Adelswärds stiftelse

Stöder forskning om skogsanvändning och herrgårdskultur.

<https://www.cgastiftelse.se/>

Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning

På initiativ av Dansk Center för herregårdsforskning bildades vid en konferens på Gammel Estrup den 6-7 oktober 2015 ett Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning - European Network for Country House and Estate Research (ENCOUNTER).

Nätverket verkar för att främja forskningen om herrgårdar och har i nuläget 180 medlemmar. Sedan starten har sex konferenser och tre workshops ordnats och under år 2019 publicerades nätverkets första vetenskapliga volym. Mer information, på: <http://encounter.network/>

6.HEMSIDAN SVENSKA HERRGÅRDAR med Databasen Sveriges Herrgårdar

innehåller omkring 2 300 000 uppgifter från ca 5 000 herrgårdar och 10 300 ståndsgårdar, samt om 220 000 personer, i Sverige och Finland.

Omkring 5 300 herrgårdar, bruk och ståndsgårdar av databasens 10 000 gårdar har försetts med så kallade TORA-koordinater (<https://riksarkivet.se/tora>) vilket innebär att man vid en sökning på en gård får upp den geografiska positionen samt ägarelängden, men även information från andra databaser som är anslutna till TORA, till exempel äldre lantmäterikartor från Lantmäteriverkets arkiv och de Sueciabilder som finns på Kungliga Biblioteket.

Sökningar via kartan kan göras från din dator eller via din mobiltelefon, när du är på resande fot och behöver veta mer om den gård du just passerat.

Sökningar kan göras på två sätt:

1) via hemsidans sökformulär på:

<https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , eller

2) via kartan direkt, på <https://www.svenskaherrgardar.se/sok-karta-menu> .

Denna sökfunktion är för tillfället ur funktion.

Men, självfallet innehåller Databasen Sveriges Herrgårdar fortfarande många luckor, oklarheter och rena felaktigheter. Tack alla ni släkt- och hembygdsforskare, släktföreningar och gårdsägare som hittills bidragit med

kompletteringar och rättelser. Fortsätt gärna med det – ju mer komplett databasen blir, desto mer användbar blir den. Sprid också gärna kunskapen om hemsidan och databasen.

Nyheter 2023:

Maj: Ägarlängder från 1826 herrgårdar och ståndsgårdar i Finland, från Nikander & Juttikalas verk Säterier och storgårdar i Finland, band 1, 1939, Åströms Sockenboarne från 1993 och Elgenstiernas ättartavlor. Skriv in Finland i sökfältet "Landskap" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga inlagda gårdar i Finland.

Nyheter 2022:

Oktober: Uppdaterad information om herrgårdarna i Östergötland, från Ridderstads lexikon (1875-1877).

Juli: Uppdaterad information om alla bruk i Värmland, efter uppgifter på: <https://varmlandskindustrihistoria.wordpress.com/>

April: Uppdaterad information om Sveriges och Finlands samtliga drygt 280 fideikommiss med deras ca 450 herrgårdar, ståndsgårdar och stadsfastigheter. Skriv in fideikommiss i sökfältet "Typ av transaktion" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga fideikommisssegendor, dess innehavare och storlek.

Nyheter 2021

November: 15 000 uppgifter om ägare till Göteborgs landerier och Stockholms malmgårdar, från bl.a. Fischers (1923), Enhörnings (2006), S A Wilhelmssons artiklar (1961-1963) och Birgit Lindbergs bok (2002). Om ni vill få upp listor över dessa gårdar, gå då in i sökformuläret på: <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , och skriv "landeri" eller "malmgård" i sökfältet Jordnatur.

Mars-Oktober: 270 000 uppgifter från J A Almquists "Frälsegodsen i Sverige under stormaktstiden," från Småland, Östergötland, Uppland, Södermanland och Östergötland.

Ca 35 000 uppgifter om innehavarna av kyrkoherdeboställen och komministerboställen i Härnösands stift, d.v.s. Jämtland, Härjedalen, Medelpad, Ångermanland, Norrbotten, Västerbotten och Lappland.

Nyheter 2020

September: Uppgifter från Jan Eric Almquists "Herrgårdarna i Sverige under reformationstiden" från 1960.

Augusti: Uppgifter om drygt 4000 herrgårdars, bruks, ståndsgårdars och civila boställens storlek i mantal och taxeringsvärde år 1882 inlagda i databasen, efter Rosenbergs geografiska lexikon som trycktes åren 1882-1883.

Maj: Genomgången av Elgenstiernas ättartavlor färdig efter 3,5 års arbete, där samtliga personer som ägt, brukat eller innehaft herrgårdar, ståndgårdar och bruk lagts in i databasen.

Hälsningar
Göran

Herrgårdsnytt nummer 108, 20230502

Hej alla herrgårdsintresserade!

Ni som får detta utskick är antingen sådana som visat intresse för att få information om vad som händer på herrgårdsforskningsfronten eller är sådana som jag anser bör bli informerade. Information skickas ut vid ungefär 10 tillfällen per år.

För närvarande når nyhetsbrevet 990 forskare, arkivarier, museitjänstemän, institutioner och gårdsägare. Sprid gärna kunskapen om listans existens. Hör av er om ni inte vill nås av denna information, så stryker jag er från e-postlistan.

Den information som sänts ut hittills finns samlad i PDF-filer på hemsidan **Svenska herrgårdar**, www.svenskaherrgardar.se under fliken "Herrgårdsnytt".

1.KONFERENSER

CFP, Workshop "Towards a Comperative History of Household Finance. Before and After the Industrial Revolution". Antwerp, 20-21 October 2023.

https://drive.google.com/file/d/1PI9a840-O-JCbGj_-tcftYwp1nU2ePNY/view

Rural History 2023, Cluj, Romania, 11–14 September 2023.

<https://hiphi.ubbcluj.ro/rural/programme/>

Det Nordiska Arvsnätverket, Bjärsjöladugård, 22-23 maj 2023.

Nätverket inbjuder härmed intresserade till årets konferens, som har det övergripande temat perspektiv på arv.

<https://sv->

[se.eu.invajo.com/event/detnordiskaarvsnatverketdna2023/perspektivpaarv](https://sv-se.eu.invajo.com/event/detnordiskaarvsnatverketdna2023/perspektivpaarv)

Nordiskt herrgårdssymposium/ENCOUNTER: Manor, Country House and Historic House Museums and new museum ideals, Bogstad manor, Norway, 21-23 september 2023.

<https://encounter.network/news/nordic-symposium-on-manors-and-manor-museums-in-association-with-encounter/>

Female Succession in Late Medieval and Early Modern Monarchy—Contestation, Conflict and Compromise, 25-26 May 2023. (99+) Call

[For Papers! Female Succession in Late Medieval and Early Modern Monarchy—Contestation, Conflict and Compromise | Jonathan Spangler - Academia.edu.](#)

Läskultur, materialitet & sociala praktiker: herrgårdsbibliotek under 1700–1800-talen, Löfstad slott, 17-18 augusti 2023

<https://septentrio.uit.no/index.php/1700/article/view/6884>

Early Modern Women on Politics and Ethics, Göteborg, 5-7 oktober

2023. [Early Modern Women on Politics and Ethics | University of Gothenburg \(gu.se\)](#)

2.LITTERATUR

Böcker

Stockholms slott. Kungligt residens med levande historia, av Bo Vahlne, Ingrid Sjöström och Rebecka Millhagen Adelswärd, Historiska Media, 2023.

Brukets trädgård genom tiderna (Perspektiv från världsarvet Engelsbergs bruk), av Elisabeth Svalin Gunnarsson, Bokförlaget Stolpe, 2023

Järnbrukens historia (Perspektiv från världsarvet Engelsbergs bruk), av Nils Johan Tjärnlund, Bokförlaget Stolpe, 2022

De tjänstvilliga vännernas samhälle. Abraham Brahe och den svenska eliten 1590-1630, av Johanna Thorelli, Acta Universitatis Gothoburgensis, 2023

Sätta världen på fötter. Rapsodiskt om brytpunkter i Sverige och Europa under fem sekel, av Anders Björnsson, Bokförlaget Korpen, 2023.

Cajsa Wargs kokkonst. Fyra gastronomer, mat, dryck och tillagning under svenskt 1700-tal, av Ulrica Söderlind, Emil Gredmo och Peter Stenman, Universus Academic Press, 2022.

Artiklar

Tidskrifter

Övrigt

3.FORSKNINGSPROJEKT

4.UTSTÄLLNINGAR

Gyllenhielm och Ribbing -Sundbyholm och dess ägare under första halvan av 1600-talet, Sundbyholms slott.

17 juni-

<https://www.eskilskallansvanner.se/gyllenhielm-ribbing/>

Mysteriet Peter Adolf Hall, Nationalmuseum

23 mars – 25 juni

<https://www.nationalmuseum.se/utst%C3%A4llningar/kommande-utst%C3%A4llningar/mysteriet-peter-adolf-hall>

Vasa till Bernadotte, 1523–1973–2023: Kultur i rikets tjänst på Stockholms slott

11 mars 2023 – 7 januari 2024

[Vasa till Bernadotte - Kungliga slotten](#)

Mästerliga metaller, Kalmar läns museum

15 februari – 31 december 2023

<https://svenskhistoria.se/masterliga-metaller/>

Trädgården – konst och natur under sex sekler, Nationalmuseum

23/2 2023 – 7/1 2024 [Trädgården – konst och natur under sex sekler | Nationalmuseum](#)

Historia i metall. Om Riddarhusets och adelns medaljer, Riddarhuset

Från frihetstidens inträde och fram till fyrståndsriksdagens upphörande lät Riddarhuset prägla minnesmedaljer. I nutid delar Riddarhuset ut belöningsmedaljer och förtjänsttecken.

<https://www.riddarhuset.se/wp-content/uploads/2023/01/var-kulturprogram-2023.pdf>

5.ÖVRIGT

Brandförsäkringsverkets stiftelse för bebyggelsehistorisk forskning

stöder bebyggelsehistorisk forskning generellt, för mer information, se www.brandverket.se .

Carl-Göran Adelswårds stiftelse

Stöder forskning om skogsanvändning och herrgårdskultur.

<https://www.cgastiftelse.se/>

Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning

På initiativ av Dansk Center för herregårdsforskning bildades vid en konferens på Gammel Estrup den 6-7 oktober 2015 ett Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning - European Network for Country House and Estate Research (ENCOUNTER).

Nätverket verkar för att främja forskningen om herrgårdar och har i nuläget 180 medlemmar. Sedan starten har sex konferenser och tre workshops ordnats och under år 2019 publicerades nätverkets första vetenskapliga volym. Mer information, på: <http://encounter.network/>

6.HEMSIDAN SVENSKA HERRGÅRDAR med Databasen Sveriges Herrgårdar

innehåller omkring 2 300 000 uppgifter från ca 4 000 herrgårdar och 7 000 ståndsgårdar, samt om 210 000 personer, i Sverige och Finland.

Omkring 5 300 herrgårdar, bruk och ståndsgårdar av databasens 10 000 gårdar har försetts med så kallade TORA-koordinater (<https://riksarkivet.se/tora>) vilket innebär att man vid en sökning på en gård får upp den geografiska positionen samt ägarelängden, men även information från andra databaser som är anslutna till TORA, till exempel äldre lantmäterikartor från Lantmäteriverkets arkiv och de Sueciabilder som finns på Kungliga Biblioteket.

Sökningar via kartan kan göras från din dator eller via din mobiltelefon, när du är på resande fot och behöver veta mer om den gård du just passerat.

Sökningar kan göras på två sätt:

1) via hemsidans sökformulär på:

<https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , eller

2) via kartan direkt, på <https://www.svenskaherrgardar.se/sok-karta-menu> .

Men, självfallet innehåller Databasen Sveriges Herrgårdar fortfarande många luckor, oklarheter och rena felaktigheter. Tack alla ni släkt- och hembygdsforskare, släktföreningar och gårdsägare som hittills bidragit med kompletteringar och rättelser. Fortsätt gärna med det – ju mer komplett databasen blir, desto mer användbar blir den. Sprid också gärna kunskapen om hemsidan och databasen.

Nyheter 2023:

April: Ägarlängder från 1620 herrgårdar och ståndsgårdar i Finland, från Nikander & Juttikalas verk Säterier och storgårdar i Finland, band 1, 1939, Åströms Sockenboarne från 1993 och Elgenstiernas ättartavlor. Skriv in Finland i sökfältet "Landskap" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga inlagda gårdar i Finland.

Nyheter 2022:

Oktober: Uppdaterad information om herrgårdarna i Östergötland, från Ridderstads lexikon (1875-1877).

Juli: Uppdaterad information om alla bruk i Värmland, efter uppgifter på:

<https://varmlandskindustrihistoria.wordpress.com/>

April: Uppdaterad information om Sveriges och Finlands samtliga drygt 280 fideikommiss med deras ca 450 herrgårdar, ståndsgårdar och stadsfastigheter. Skriv in fideikommiss i sökfältet "Typ av transaktion" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga fideikommisssegendor, dess innehavare och storlek.

Nyheter 2021

November: 15 000 uppgifter om ägare till Göteborgs landerier och Stockholms malmgårdar, från bl.a. Fischers (1923), Enhörnings (2006), S A Wilhelmssons artiklar (1961-1963) och Birgit Lindbergs bok (2002). Om ni vill få upp listor över dessa gårdar, gå då in i sökformuläret på: <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , och skriv "landeri" eller "malmgård" i sökfältet Jordnatur.

Mars-Oktober: 270 000 uppgifter från J A Almquists "Frälsegodsens i Sverige under stormaktstiden," från Småland, Östergötland, Uppland, Södermanland och Östergötland.

Ca 35 000 uppgifter om innehavarna av kyrkoherdeboställen och komministerboställen i Härnösands stift, d.v.s. Jämtland, Härjedalen, Medelpad, Ångermanland, Norrbotten, Västerbotten och Lappland.

Nyheter 2020

September: Uppgifter från Jan Eric Almquists "Herrgårdarna i Sverige under reformationstiden" från 1960.

Augusti: Uppgifter om drygt 4000 herrgårdars, bruks, ståndsgårdars och civila boställens storlek i mantal och taxeringsvärde år 1882 inlagda i databasen, efter Rosenbergs geografiska lexikon som trycktes åren 1882-1883.

Maj: Genomgången av Elgenstiernas ättartavlor färdig efter 3,5 års arbete, där samtliga personer som ägt, brukat eller innehaft herrgårdar, ståndsgårdar och bruk lagts in i databasen.

Hälsningar
Göran

Herrgårdsnytt nummer 107, 20230401

Hej alla herrgårdsintresserade!

Ni som får detta utskick är antingen sådana som visat intresse för att få information om vad som händer på herrgårdsforskningsfronten eller är sådana som jag anser bör bli informerade. Information skickas ut vid ungefär 10 tillfällen per år.

För närvarande når nyhetsbrevet 990 forskare, arkivarier, museitjänstemän, institutioner och gårdsägare. Sprid gärna kunskapen om listans existens. Hör av er om ni inte vill nås av denna information, så stryker jag er från e-postlistan.

Den information som sänts ut hittills finns samlad i PDF-filer på hemsidan **Svenska herrgårdar**, www.svenskaherrgardar.se under fliken "Herrgårdsnytt".

1.KONFERENSER

CFP, Det Nordiska Arvs nätverket, Bjärsjöladugård, 22-23 maj 2023.

Nätverket inbjuder härmed intresserade till årets konferens, som har det övergripande temat perspektiv på arv. Sista datum för abstracts 14 april.

<https://sv->

[se.eu.invaio.com/event/detnordiskaarvsnatverketdna2023/perspektivpaarv](https://sv-se.eu.invaio.com/event/detnordiskaarvsnatverketdna2023/perspektivpaarv)

CFP, Workshop "Towards a Comperative History of Household Finance. Before and After the Industrial Revolution". Antwerp, 20-21 October 2023.

https://drive.google.com/file/d/1PI9a840-O-JCbGj_-tcftYwp1nU2ePNY/view

Nordiskt herrgårdssymposium/ENCOUNTER: Manor, Country House and Historic House Museums and new museum ideals, Bogstad manor, Norway, 21-23 september 2023.

<https://encounter.network/news/nordic-symposium-on-manors-and-manor-museums-in-association-with-encounter/>

Läskultur, materialitet & sociala praktiker: herrgårdsbibliotek under 1700–1800-talen, Löfstad slott, 17-18 augusti 2023

Abstract på något skandinaviskt språk eller engelska om 250 ord samt författarbiografi på högst 150 ord välkomnas senast den 1 mars 2023 till johanna.vernqvist@liu.se.

From Seas to Oceans. Nordic and Iberian Worlds in the Early Modern Period, SWESP 3 rd International Workshop, Stockholm University. May 8-9 2023.

Female Succession in Late Medieval and Early Modern Monarchy—Contestation, Conflict and Compromise, 25-26 May 2023. [\(99+\) Call For Papers! Female Succession in Late Medieval and Early Modern Monarchy-Contestation, Conflict and Compromise | Jonathan Spangler - Academia.edu.](#)

European Social Science History Conference, Göteborg, 12-15 april 2023.

Har flera sessioner som rör herrgårdar, gods och de högre ståndens livsföring.

<https://esshc.socialhistory.org/conference/programme>

Early Modern Women on Politics and Ethics, Göteborg, 5-7 oktober 2023. [Early Modern Women on Politics and Ethics | University of Gothenburg \(gu.se\)](#)

2.LITTERATUR

Böcker

Penningby gård. Arbetare och mekanisering 1870-1945, av Urban Johansson, 2022. Boken kan beställas av författaren på: urbanjohansson78@gmail.com .

The Music in the Finspong Collection, av Maria Schildt, Uppsala universitet, 2022, <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:uu:diva-466734>

Skånska slott. En personlig guide genom tid och rum, av Amelie Ehrensvärd Cardell, foto: Peter Carlsson, Polaris fakta, 2023

Ha förtroende till solen. Berättelsen om kvinnorna på Agnhammar, av Beata Arnborg, Votum, 2023.

Vasa till Bernadotte. Kultur i rikets tjänst 1523. 1973. 2023, av Lars Ljungström, Bokförlaget Langenskiöld, 2023.

Kungen - Sveriges ledare, av Mikael Holmqvist, Natur och Kultur, 2023.

Johan Fredrik Aminoff - Gustavian i två riken, av Charlotta Wolf, Förlagsaktiebolaget Otava, 2022.

Kyrkliga kulturarv i en ny tid. Samlade studier och reflektioner, av Henrik Lindblad, Konstvetenskapliga institutionen, Uppsala universitet, 2023.

Fester, platser och visuell kultur i Stockholm under den gustavianska epoken, av Christopher Landstedt, Stockholms universitet, Humanistiska fakulteten, Institutionen för kultur och estetik, 2023.

Några ögonblicks förundran: Marknaden för ambulerande underhållning i Sverige 1760–1880, av Leif Runefelt, Nordic Academic Press, 2023.

Trädgårdsmästarinnor. Hundra år av kamp för jämställd trädgårdsutbildning, av Boel Nordgren och Inger Olausson, Bokförlaget Arena, 2023.

Artiklar

Wooden manor houses in Estonia 1700-1850. From archaic traditions to modern ideas, av Elis Pärn, *Baltic Journal of Art History*, vol. 24, 2022.
<https://ojs.utlib.ee/index.php/bjah/article/view/22312>

Tidskrifter

Övrigt

3.FORSKNINGSPROJEKT

Esbogårdprojektet

Esbogårdprojektet är ett forskningsprojekt som påbörjades år 2021. Projektet behandlar godset och herrgården Esbogård och dess långa och mångfasetterade historia.

Esbo som ligger strax väster om Helsingfors är i dag Finlands näst största stad, men var fram till 1972 en landskommun. Esbogård var fram till 1800-talet den viktigaste herrgården i Esbo och ett av de största godsena i Finland. Esbogård grundades som kungsgård av Gustav Vasa år 1556. Herrgården är en väsentlig del av Esbo stads historia. Den har också kopplingar till den nationella maktpolitiken på högsta nivå. De äldsta nuvarande byggnaderna på Esbogård härstammar från 1700-talet och är privatägda.

Syftet med Esbogårdsprojektet är att tillföra ny information om Esbogård och dess historia. Samtidigt vill museet även lyfta fram kulturmiljöns och kulturarvets betydelse i staden. Projektets forskningsresultat presenteras i en gedigen forskningspublikation och i en utställning som öppnas i KAMU Esbo stadsmuseum i Utställningscentret WeeGee i oktober 2023. Projektet har genomförts av museets egna sakkunniga och forskare vid Helsingfors

universitet, Åbo universitet, Åbo akademi och Uppsala universitet som har undersökt gården, godset och ägarna i fem väldigt olika historiska skeden.

Forskningspublikationen täcker tidsmässigt Esbogårds historia från 1500-talet till 2000-talet. Publikationen är ett grundläggande arbete om Esbogård och dess historia, och innehåller sju forskningsartiklar som placerar Esbogård i sitt politiska, ekonomiska och kulturhistoriska sammanhang i det lokala, på riksnivå och som ett storgods i Östersjöregionen. Boken ges ut både på finska och svenska i oktober 2023.

Utställningen "Herrgården vid Kungsvägen" visas i KAMU i Utställningscentret WeeGee 2023–2025. Kungsvägen kallas den väg genom södra Finland, från Åbo till Viborg i nuvarande Ryssland, som sedan medeltiden knöt det svenska rikets östra delar samman med dess centrum. Esbo och Esbogård hade ett centralt läge vid denna väg och vid Finska vikens norra kust.

I utställningen används forskningsresultat som samlats under projektets gång. Informationen i utställningen visas med hjälp av ny utställningsteknik. I samband med utställningen erbjuds ett gediget evenemangsprogram.

I samband med Esbogårdsprojektet ordnas även ett internationellt herrgårdsseminarium, som arrangeras på Hanaholmens kulturcentrum sommaren 2024. Seminariet är en del av det internationella herrgårdsforskningsnätverket ENCOUNTER. Ytterligare information följer.

Djursholms slott i ny belysning

Samfundet Djursholms Forntid och Framtid firar sitt 100 årsjubileum i höst och ger i samband med detta ut en bok om Djursholm i sin skriftserie. Ett inledande kapitel ägnas åt de i släkten Banér som ägt Djursholm till försäljningen 1815. Även Djursholm som säte för kommunfullmäktige, skola, telegrafstation med mera får man veta mera om liksom drag ur Samfundet FoF:s verksamhet. Författare är Claes Ellehag, Britt Wisth, Anne Banér, Anne-Marie Bratt, Ingrid Dyhlén Täckman och Lars Victor von Stedingk. Redaktör är Johan Rosell och formgivare Carl Åkesson, Stockholm.

Medel ur Carl-Göran Adelswärds stiftelse till herrgårdsforskning

Professor Ulrich Lange
Institutionen för kulturvård, Göteborgs universitet
Örbyhus – godset, gården, slottet och människorna under 700 år

Fil. kand Beata Arnborg
Ha förtroende till solen – berättelsen om kvinnorna på herrgården Agnhammar

Fil. dr Rose-Marie Söderström
Sveneby 1752–1773. Beata Sparre och Adam Otto Lagerberg i samarbete med arkitekten Carl Johan Cronstedt

Docent Per Vikstrand
Institutionen för arkeologi och antik historia, Uppsala universitet
Nyskapade namn på herresäten i Småland under perioden 1500–1900

Civ. ek. Ragnar Boman och med. dr Anna Sophia von Celsing
Brukspatronen i Sörmland – rastlöst verksam

4.UTSTÄLLNINGAR

Gyllenhielm och Ribbing -Sundbyholm och dess ägare under första halvan av 1600-talet, Sundbyholms slott.

17 juni-

<https://www.eskilskallansvanner.se/gyllenhielm-ribbing/>

Mysteriet Peter Adolf Hall, Nationalmuseum

23 mars – 25 juni

<https://www.nationalmuseum.se/utst%C3%A4llningar/kommande-utst%C3%A4llningar/mysteriet-peter-adolf-hall>

Vasa till Bernadotte, 1523–1973–2023: Kultur i rikets tjänst på Stockholms slott

11 mars 2023 – 7 januari 2024

[Vasa till Bernadotte - Kungliga slotten](#)

Mästerliga metaller, Kalmar läns museum

15 februari – 31 december 2023

<https://svenskhistoria.se/masterliga-metaller/>

Trädgården – konst och natur under sex sekler, Nationalmuseum

23/2 2023 – 7/1 2024 [Trädgården – konst och natur under sex sekler | Nationalmuseum](#)

Historia i metall. Om Riddarhusets och adelns medaljer, Riddarhuset

Från frihetstidens inträde och fram till fyrståndsriksdagens upphörande lät Riddarhuset prägla minnesmedaljer. I nutid delar Riddarhuset ut belöningsmedaljer och förtjänsttecken.

<https://www.riddarhuset.se/wp-content/uploads/2023/01/var-kulturprogram-2023.pdf>

5. ÖVRIGT

Historisk Weekend på Sundbyholms slott 1/4 och 19/5.

Nytt koncept startat med weekendpaket innehållande guidning och vandring till den 1000-åriga Sigurdsristningen samt middag på slottet som avslutas med ett 1600-tals inspirerat konfektbord och föreläsning om Sundbyholms historia med berättelser ur dess gårdsarkiv kopplat till stormaktstidens konsumtion, manifestation, handel och krig. <https://sundbyholms-slott.se/weekendpaket/historisk-weekend/>

Brandförsäkringsverkets stiftelse för bebyggelsehistorisk forskning

stöder bebyggelsehistorisk forskning generellt, för mer information, se www.brandverket.se .

Carl-Göran Adelswärds stiftelse

Stöder forskning om skogsanvändning och herrgårdskultur.

<https://www.cgastiftelse.se/>

Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning

På initiativ av Dansk Center för herregårdsforskning bildades vid en konferens på Gammel Estrup den 6-7 oktober 2015 ett Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning - European Network for Country House and Estate Research (ENCOUNTER).

Nätverket verkar för att främja forskningen om herrgårdar och har i nuläget 180 medlemmar. Sedan starten har sex konferenser och tre workshops ordnats och under år 2019 publicerades nätverkets första vetenskapliga volym. Mer information, på: <http://encounter.network/>

6. HEMSIDAN SVENSKA HERRGÅRDAR med Databasen Sveriges Herrgårdar

innehåller omkring 2 300 000 uppgifter från ca 4 000 herrgårdar och 7 000 ståndsgårdar, samt om 210 000 personer, i Sverige och Finland.

Omkring 5 300 herrgårdar, bruk och ståndsgårdar av databasens 10 000 gårdar har försetts med så kallade TORA-koordinater (<https://riksarkivet.se/tora>) vilket innebär att man vid en sökning på en gård får upp den geografiska positionen samt ägarelängden, men även information från andra databaser som är anslutna till TORA, till exempel

äldre lantmäterikartor från Lantmäteriverkets arkiv och de Sueciabilder som finns på Kungliga Biblioteket.

Sökningar via kartan kan göras från din dator eller via din mobiltelefon, när du är på resande fot och behöver veta mer om den gård du just passerat.

Sökningar kan göras på två sätt:

1) via hemsidans sökformulär på:

<https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , eller

2) via kartan direkt, på <https://www.svenskaherrgardar.se/sok-karta-menu> .

Men, självfallet innehåller Databasen Sveriges Herrgårdar fortfarande många luckor, oklarheter och rena felaktigheter. Tack alla ni släkt- och hembygdsforskare, släktföreningar och gårdsägare som hittills bidragit med kompletteringar och rättelser. Fortsätt gärna med det – ju mer komplett databasen blir, desto mer användbar blir den. Sprid också gärna kunskapen om hemsidan och databasen.

Nyheter 2023:

April: Ägarlängder från 1620 herrgårdar och ståndsgårdar i Finland, från Nikander & Juttikalas verk Säterier och storgårdar i Finland, band 1, 1939, Åströms Sockenboarne från 1993 och Elgenstiernas ättartavlor. Skriv in Finland i sökfältet "Landskap" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga inlagda gårdar i Finland.

Nyheter 2022:

Oktober: Uppdaterad information om herrgårdarna i Östergötland, från Ridderstads lexikon (1875-1877).

Juli: Uppdaterad information om alla bruk i Värmland, efter uppgifter på:

<https://varmlandskindustrihistoria.wordpress.com/>

April: Uppdaterad information om Sveriges och Finlands samtliga drygt 280 fideikommiss med deras ca 450 herrgårdar, ståndsgårdar och stadsfastigheter. Skriv in fideikommiss i sökfältet "Typ av transaktion" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga fideikommisssegendomar, dess innehavare och storlek.

Nyheter 2021

November: 15 000 uppgifter om ägare till Göteborgs landerier och Stockholms malmgårdar, från bl.a. Fischers (1923), Enhörnings (2006), S A Wilhelmssons artiklar (1961-1963) och Birgit Lindbergs bok (2002). Om ni vill få upp listor över dessa gårdar, gå då in i sökformuläret på: <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , och skriv "landeri" eller "malmgård" i sökfältet Jordnatur.

Mars-Oktober: 270 000 uppgifter från J A Almquists "Frälsegodsens i Sverige under stormaktstiden," från Småland, Östergötland, Uppland, Södermanland och Östergötland.

Ca 35 000 uppgifter om innehavarna av kyrkoherdeboställen och komministerboställen i Härnösands stift, d.v.s. Jämtland, Härjedalen, Medelpad, Ångermanland, Norrbotten, Västerbotten och Lappland.

Nyheter 2020

September: Uppgifter från Jan Eric Almquists "Herrgårdarna i Sverige under reformationstiden" från 1960.

Augusti: Uppgifter om drygt 4000 herrgårdars, bruks, ståndsgårdars och civila boställens storlek i mantal och taxeringsvärde år 1882 inlagda i databasen, efter Rosenbergs geografiska lexikon som trycktes åren 1882-1883.

Maj: Genomgången av Elgenstiernas ättartavlor färdig efter 3,5 års arbete, där samtliga personer som ägt, brukat eller innehaft herrgårdar, ståndgårdar och bruk lagts in i databasen.

Hälsningar
Göran

Herrgårdsnytt nummer 106, 20230305

Hej alla herrgårdsintresserade!
Ni som får detta utskick är antingen sådana som visat intresse för att få information om vad som händer på herrgårdsforskningsfronten eller är sådana som jag anser bör bli informerade. Information skickas ut vid ungefär 10 tillfällen per år.

För närvarande når nyhetsbrevet 970 forskare, arkivarier, museitjänstemän, institutioner och gårdsägare. Sprid gärna kunskapen om listans existens. Hör

av er om ni inte vill nås av denna information, så stryker jag er från e-postlistan.

Den information som sänts ut hittills finns samlad i PDF-filer på hemsidan **Svenska herrgårdar**, www.svenskaherrgardar.se under fliken "Herrgårdsnytt".

DATABASEN SVERIGES HERRGÅRDAR – nu med 1459 av Finlands herrgårdar och ståndsgårdar

Arbetet med att lägga in uppgifter om Finlands herrgårdar och ståndsgårdar har fortsatt under februari månad och databasen innehåller nu uppgifter från 1459 gårdar. Uppgifterna från Gabriel Nikanders och Eino Jutikkalas storverk *Säterier och storgårdar i Finland* (1939-1942) och Anna Maria Åströms avhandling *Sockenboarne* (1993) kompletteras nu vartefter med uppgifter från Elgenstiernas ättartavlor.

Det rör sig totalt om 17 000 poster med omkring 15 uppgifter i varje post, från länen Nyland, Viborg, Vasa, Kuopio, Sankt Michel, Tavstehus, Åbo och Björneborg och Åland.

Databasen Sveriges Herrgårdars formulär är än så länge inte anpassat för gårdar utom Sverige. Vill man få en lista på de finländska gårdarna får man skriva in "Finland" under "Landskap". I övrigt kan man söka som vanligt, på gårdsnamn (även alternativa gårdsnamn), socken, ägarnas/brukarnas/innehavarnas för- och efternamn eller make/makas för- och efternamn och annat, t.ex. på jordnatur och typ av överföring.

Jag tar tacksamt emot synpunkter, korrigeringar och kompletteringar.

1.KONFERENSER

CFP, Nordiskt herrgårdssymposium/ENCOUNTER: Manor, Country House and Historic House Museums and new museum ideals, Bogstad manor, Norway, 21-23 september 2023.

Deadline for paper proposals is March 24th 2023.

<https://encounter.network/news/nordic-symposium-on-manors-and-manor-museums-in-association-with-encounter/>

Läskultur, materialitet & sociala praktiker: herrgårdsbibliotek under 1700–1800-talen, Löfstad slott, 17-18 augusti 2023

Abstract på något skandinaviskt språk eller engelska om 250 ord samt författarbiografi på högst 150 ord välkomnas senast den 1 mars 2023 till johanna.vernqvist@liu.se.

From Seas to Oceans. Nordic and Iberian Worlds in the Early Modern Period, SWESP 3 rd International Workshop, Stockholm University. May 8-9 2023.

Female Succession in Late Medieval and Early Modern Monarchy—Contestation, Conflict and Compromise, 25-26 May 2023. (99+) [Call For Papers! Female Succession in Late Medieval and Early Modern Monarchy—Contestation, Conflict and Compromise | Jonathan Spangler - Academia.edu](#).

European Social Science History Conference, Göteborg, 12-15 april 2023.

Har flera sessioner som rör herrgårdar, gods och de högre ståndens livsföring.

<https://esshc.socialhistory.org/conference/programme>

Early Modern Women on Politics and Ethics, Göteborg, 5-7 oktober 2023. [Early Modern Women on Politics and Ethics | University of Gothenburg \(gu.se\)](#)

2.LITTERATUR

Böcker

Kartans makt i krig och fred. Fältnätarna, det nya kriget och samhällig utveckling 1805–1831, av Maria Gussarsson, Nordic Academic Press, 2022

När floden märkte marken. Om bruket av översvämningsmark längs med Emån och Ätran 1500–1910, av Oscar Jacobsson, Kulturgeografiska institutionen, Stockholms universitet, 2023.

Artiklar

Mörby slottsruin. Agneta Schmitterlöw om sin sägenomspunna morgongåva, av Thorsten Sandberg, *Arte et Marte* 1/2023.

Tidskrifter

Övrigt

3.FORSKNINGSPROJEKT

4.UTSTÄLLNINGAR

Mästerliga metaller, Kalmar läns museum

15 februari – 31 december 2023

<https://svenskhistoria.se/masterliga-metaller/>

Trädgården – konst och natur under sex sekler, Nationalmuseum

23/2 2023 – 7/1 2024 [Trädgården – konst och natur under sex sekler | Nationalmuseum](#)

Historia i metall. Om Riddarhusets och adelns medaljer, Riddarhuset

Från frihetstidens inträde och fram till fyrståndsriksdagens upphörande lät Riddarhuset prägla minnesmedaljer. I nutid delar Riddarhuset ut belöningsmedaljer och förtjänsttecken.

<https://www.riddarhuset.se/wp-content/uploads/2023/01/var-kulturprogram-2023.pdf>

5.ÖVRIGT

Brandförsäkringsverkets stiftelse för bebyggelsehistorisk forskning

stöder bebyggelsehistorisk forskning generellt, för mer information, se www.brandverket.se .

Carl-Göran Adelswärds stiftelse

Stöder forskning om skogsanvändning och herrgårdskultur.

<https://www.cgastiftelse.se/>

Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning

På initiativ av Dansk Center för herregårdsforskning bildades vid en konferens på Gammel Estrup den 6-7 oktober 2015 ett Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning - European Network for Country House and Estate Research (ENCOUNTER).

Nätverket verkar för att främja forskningen om herrgårdar och har i nuläget 180 medlemmar. Sedan starten har sex konferenser och tre workshops

ordnats och under år 2019 publicerades nätverkets första vetenskapliga volym. Mer information, på: <http://encounter.network/>

6. HEMSIDAN SVENSKA HERRGÅRDAR med Databasen Sveriges Herrgårdar

innehåller omkring 2 300 000 uppgifter från ca 4 000 herrgårdar och 7 000 ståndsgårdar, samt om 210 000 personer, i Sverige och Finland.

Omkring 5 300 herrgårdar, bruk och ståndsgårdar av databasens 10 000 gårdar har försetts med så kallade TORA-kordinater (<https://riksarkivet.se/tora>) vilket innebär att man vid en sökning på en gård får upp den geografiska positionen samt ägarelängden, men även information från andra databaser som är anslutna till TORA, till exempel äldre lantmäterikartor från Lantmäteriverkets arkiv och de Sueciabilder som finns på Kungliga Biblioteket.

Sökningar via kartan kan göras från din dator eller via din mobiltelefon, när du är på resande fot och behöver veta mer om den gård du just passerat.

Sökningar kan göras på två sätt:

1) via hemsidans sökformulär på:

<https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , eller

2) via kartan direkt, på <https://www.svenskaherrgardar.se/sok-karta-menu> .

Men, självfallet innehåller Databasen Sveriges Herrgårdar fortfarande många luckor, oklarheter och rena felaktigheter. Tack alla ni släkt- och hembygdsforskare, släktföreningar och gårdsägare som hittills bidragit med kompletteringar och rättelser. Fortsätt gärna med det – ju mer komplett databasen blir, desto mer användbar blir den. Sprid också gärna kunskapen om hemsidan och databasen.

Nyheter 2023:

Mars: Ägarlängder från 1459 herrgårdar och ståndsgårdar i Finland, från Nikander & Juttikalas verk Säterier och storgårdar i Finland, band 1, 1939, Åströms Sockenboarne från 1993 och Elgenstiernas ättartavlor. Skriv in Finland i sökfältet "Landskap" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga inlagda gårdar i Finland.

Nyheter 2022:

Oktober: Uppdaterad information om herrgårdarna i Östergötland, från Ridderstads lexikon (1875-1877).

Juli: Uppdaterad information om alla bruk i Värmland, efter uppgifter på:

<https://varmlandskindustrihistoria.wordpress.com/>

April: Uppdaterad information om Sveriges och Finlands samtliga drygt 280 fideikommiss med deras ca 450 herrgårdar, ståndsgårdar och stadsfastigheter. Skriv in fideikommiss i sökfältet "Typ av transaktion" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga fideikommisssegndomar, dess innehavare och storlek.

Nyheter 2021

November: 15 000 uppgifter om ägare till Göteborgs landerier och Stockholms malmgårdar, från bl.a. Fischers (1923), Enhörnings (2006), S A Wilhelmssons artiklar (1961-1963) och Birgit Lindbergs bok (2002). Om ni vill få upp listor över dessa gårdar, gå då in i sökformuläret på:

<https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , och skriv "landeri" eller "malmgård" i sökfältet Jordnatur.

Mars-Oktober: 270 000 uppgifter från J A Almquists "Frälsegodsens i Sverige under stormaktstiden," från Småland, Östergötland, Uppland, Södermanland och Östergötland.

Ca 35 000 uppgifter om innehavarna av kyrkoherdeboställen och komministerboställen i Härnösands stift, d.v.s. Jämtland, Härjedalen, Medelpad, Ångermanland, Norrbotten, Västerbotten och Lappland.

Nyheter 2020

September: Uppgifter från Jan Eric Almquists "Herrgårdarna i Sverige under reformationstiden" från 1960.

Augusti: Uppgifter om drygt 4000 herrgårdars, bruks, ståndsgårdars och civila boställens storlek i mantal och taxeringsvärde år 1882 inlagda i databasen, efter Rosenbergs geografiska lexikon som trycktes åren 1882-1883.

Maj: Genomgången av Elgenstiernas ättartavlor färdig efter 3,5 års arbete, där samtliga personer som ägt, brukat eller innehaft herrgårdar, ståndgårdar och bruk lagts in i databasen.

Hälsningar

Göran

Herrgårdsnytt nummer 105, 20230204

Hej alla herrgårdsintresserade!

Ni som får detta utskick är antingen sådana som visat intresse för att få information om vad som händer på herrgårdsforskningsfronten eller är sådana som jag anser bör bli informerade. Information skickas ut vid ungefär 10 tillfällen per år.

För närvarande når nyhetsbrevet 970 forskare, arkivarier, museitjänstemän, institutioner och gårdsägare. Sprid gärna kunskapen om listans existens. Hör av er om ni inte vill nås av denna information, så stryker jag er från e-postlistan.

Den information som sänts ut hittills finns samlad i PDF-filer på hemsidan **Svenska herrgårdar**, www.svenskaherrgardar.se under fliken "Herrgårdsnytt".

DATABASEN SVERIGES HERRGÅRDAR – nu med 1067 av Finlands herrgårdar och ståndsgårdar

I september 2022 inledde jag arbetet med att föra in ägarelängder på herrgårdar i Finland. Kvällar och helger har ägnats åt att föra in ägarlängder samt uppgifter om storlek för 1067 herrgårdar och ståndsgårdar, efter uppgifterna i Gabriel Nikanders och Eino Jutikkalas storverk *Säterier och storgårdar i Finland* (1939-1942) och Anna Maria Åströms avhandling *Sockenboarne* (1993).

Det rör sig totalt om 13 200 poster med omkring 15 uppgifter i varje post, från länen Nyland, Sankt Michel, Tavstehus, Åbo och Björneborg och Åland.

Ägarelängderna skall även kompletteras med uppgifter från genealogiska verk, så att namn och titlar blir korrekta. Jag har tagit mig friheten att modernisera ägarlängderna något genom att döttrar förts in som ägare; i verket anges vanligen mågar som ägare, när det i själva verket var hustrurna som ärvt gården.

Databasen Sveriges Herrgårdars formulär är än så länge inte anpassat för gårdar utom Sverige. Vill man få en lista på de finländska gårdarna får man skriva in "Finland" under "Landskap". I övrigt kan man söka som vanligt, på gårdsnamn (även alternativa gårdsnamn), socken,

ägarnas/brukarnas/innehavarnas för- och efternamn eller make/makas för- och efternamn och annat, t.ex. på jordnatur och typ av överföring.

Jag tar tacksamt emot synpunkter, korrigeringar och kompletteringar.

1.KONFERENSER

CFP, Nordiskt herrgårdssymposium/ENCOUNTER: Manor, Country House and Historic House Museums and new museum ideals, Bogstad manor, Norway, 21-23 september 2023. Deadline for paper proposals is March 1st 2023. <https://encounter.network/news/nordic-symposium-on-manors-and-manor-museums-in-association-with-encounter/>

CFP; Läskultur, materialitet & sociala praktiker: herrgårdsbibliotek under 1700–1800-talen, Löfstad slott, 17-18 augusti 2023
Abstract på något skandinaviskt språk eller engelska om 250 ord samt författarbiografi på högst 150 ord välkomnas senast den 1 mars 2023 till johanna.vernqvist@liu.se.

From Seas to Oceans. Nordic and Iberian Worlds in the Early Modern Period, SWESP 3 rd International Workshop, Stockholm University. May 8-9 2023.

Female Succession in Late Medieval and Early Modern Monarchy—Contestation, Conflict and Compromise, 25-26 May 2023. [\(99+\) Call For Papers! Female Succession in Late Medieval and Early Modern Monarchy—Contestation, Conflict and Compromise | Jonathan Spangler - Academia.edu.](#)

European Social Science History Conference, Göteborg, 12-15 april 2023.
Har flera sessioner som rör herrgårdar, gods och de högre ståndens livsföring.
<https://esshc.socialhistory.org/conference/programme>

Early Modern Women on Politics and Ethics, Göteborg, 5-7 oktober 2023. [Early Modern Women on Politics and Ethics | University of Gothenburg \(gu.se\)](#)

2.LITTERATUR

Böcker

Briljanter och näver - Vinjetter till sinnenas kulturhistoria, av Bo Lönnqvist, Scriptum förlag, 2022. <https://www.boklund.fi/bokhandel/historia/briljanter-och-naver-vinjetter-till-sinnenas-kulturhistoria-p-712.html>

Till eftervärlden. Clas Julius Ekeblad 1742–1808. Brev, dagböcker och reseskildringar berättar, av Marianne Molander Beyer, Appell Förlag 2022.

Vasalandet Vikbolandet, av Christopher Jarnvall & Ulf Gemsjö, Vulkan, 2022.

Stormaktstidens Norrmalm. Folk, hus och gator, av Fredric Bedoire, Bokförlaget Langenskiöld, 2022.

Härskarhyllning och påverkan. Panegyriken kring tronskiftet 1697 i det svenska Östersjöväldet, av Birgitta Ekblom, Litteraturvetenskapliga institutionen, Uppsala universitet, 2022.

Fostran i purpur. De karolinska kronprinsarnas lärare och undervisning, av Andreas Hellerstedt, Nordic Academic Press, 2022.

Artiklar

Ljuvliga Ljung. Grevens lantliga dröm, av Thorsten Sandberg, i *Gods & Gårdar* nr 3/2023.

Tidskrifter

Övrigt

3.FORSKNINGSPROJEKT

4.UTSTÄLLNINGAR

Trädgården – konst och natur under sex sekler, Nationalmuseum
23/2 2023 – 7/1 2024 [Trädgården – konst och natur under sex sekler | Nationalmuseum](#)

Historia i metall. Om Riddarhusets och adelns medaljer, Riddarhuset

Från frihetstidens inträde och fram till fyrståndsriksdagens upphörande lät Riddarhuset prägla minnesmedaljer. I nutid delar Riddarhuset ut belöningsmedaljer och förtjänsttecken.

<https://www.riddarhuset.se/wp-content/uploads/2023/01/var-kulturprogram-2023.pdf>

5.ÖVRIGT

Riddarhusets kulturprogram, våren 2023

TEMA: GUSTAV VASA OCH KUNGAMAKTEN 1523–2023

21 FEBRUARI kl. 18.00 – 19.00

Riksbyggaren Gustav Vasa, Bo Eriksson, docent i historia

7 MARS kl. 18.00 – 19.00

Kvinnorna runt Gustav Vasa, Karin Tegenborg Falkdalen, författare, fil. dr i idéhistoria

14 MARS kl. 18.00 – 19.00

Gustav Vasa – konst, makt, identitet, Peter Gillgren, professor i konstvetenskap

Ett kungamonument för adeln. L´Archevêques staty över Gustav Vasa, Johan Cederlund, docent i konstvetenskap, museichef

TEMA: HISTORIA I METALL – OM RIDDARHUSET OCH ADELNS MEDALJER

21 MARS kl. 18.00 – 19.00

Ärans och minnets valuta. Svenska Akademiens medaljer och minnespenningar, Bo Svensén, fil. dr

Lea Ahlborn – kunglig mynt- och medaljgravör, Elisabeth Kaldén, författare

28 MARS kl. 18.00 – 19.00

Vitterhetsakademiens medaljer och jetoner, Peter Gillgren, professor i konstvetenskap

Det nordiska, det gotiska och det krigiska i några medaljer från Frihetstiden, Merit Laine, docent i konstvetenskap

TEMA: SLOTTSEFRUAR PÅ SKOKLOSTER

18 APRIL kl. 18.00 – 19.00

Hedvig Amalia Brahe, född Piper: en slottsfru av sin tid, Pia Bengtsson Melin,
fil. dr i konsthistoria, 1:e antikvarie vid Historiska museet

Anna Nordenfalk, den sista grevinnan Brahe, Inger Olovsson, intendent,
ansvarig för Skokloster slotts samlingar

TEMA: GUSTAF ANKARCROMA OCH DALARNA SOM SVENSKT IDEAL

25 APRIL kl. 18.00 – 19.00

Gustaf Ankarcrona – Dalarnas Gösta Berling?, Henric Ankarcrona, civ. ek,
författare

Närproducerat och småskaligt – om Gustaf Ankarcrona i
hemtrefnadens och Arts & Crafts-rörelsens tid, Johan Knutsson, författare

<https://www.riddarhuset.se/wp-content/uploads/2023/01/var-kulturprogram-2023.pdf>

Uppsala högre seminarium i agrarhistoria våren 2023

Samtliga seminarier hålls digitalt (via Zoom)

Onsdagen den 18 januari kl. 13:00–15:00

Martin Skoglund (Agrarhistoria, SLU)

Climate and agriculture in pre-industrial Europe, c. 1560–1910

Slutseminarium, opponert: Rodney Edvinsson (Stockholms universitet)

Onsdagen den 15 februari kl. 14:00–16:00

Matthew Jacobson (Agrarhistoria, SLU)

Fragile Landscapes: Ottoman tax records, land use models and sustainable
water management in the Konya Plain, Turkey

Seminarieret hålls på engelska.

Onsdagen den 15 mars kl. 14:00–16:00

William Renström (Agrarhistoria, SLU)

Titel meddelas senare

Startseminarium

Onsdagen den 22 mars kl. 14:00–16:00

Sofia Carlfjord (Agrarhistoria, SLU)

Titel meddelas senare

Fredagen den 14 april: disputation
Jakob Starlander (Agrarhistoria, SLU)
Tar and timber: Governing forest commons in seventeenth century Northern
Finland
Disputation, opponent: Staffan Granér (Göteborgs universitet)
Disputationen hålls på svenska.

Onsdagen den 19 april kl. 14:00–16:00
Jesper Larsson & Eva-Lotta Päiviö Sjaunja (Agrarhistoria, SLU)
Social aspects of the transition to reindeer pastoralism, 1550–1780

Onsdagen den 3 maj kl. 14:00–16:00
Inger Olausson (Uppsala universitet) & Boel Nordgren (Edlas havre)
Trädgårdsmästarinnor: 100 år av kamp för jämställd trädgårdsutbildning

Onsdagen den 17 maj kl. 14:00–16:00
Patrick Svensson (Agrarhistoria, SLU)
Arbetskraftsförsörjning och sociala relationer på bondgårdar i södra Dalarna,
cirka 1840–1910

Onsdagen den 31 maj kl. 14:00–16:00
Carolina Menker (Uppsala universitet)
Så länge kroppen förmår? Äldre människors arbete och försörjning i Vendels
socken, ca. 1740–1800

Doktorandtjänst, Egendom och försörjning 1700-2000.

Nationella forskarskolan i historiska studier har just lyst ut två
doktorandtjänster i historia med placering vid Historiska institutionen i Lund.
Den ena tjänsten är inriktad mot temat egendom och försörjning 1700-2000,
den andra tjänsten har valfri inriktning. Sista ansökningsdag 15 februari.

Information om utlysning av ansökan:

<https://www.ht.lu.se/utbildning/forskarutbildning/ansokan-och-antagning/>

Ansökningssidor för de två tjänsterna finns på länkarna nedan:

<https://lu.varbi.com/se/what:job/jobID:582300/type:job/where:4/apply:1>

<https://lu.varbi.com/se/what:job/jobID:582301/type:job/where:4/apply:1>

Brandförsäkringsverkets stiftelse för bebyggelsehistorisk forskning

stöder bebyggelsehistorisk forskning generellt, för mer information, se

www.brandverket.se .

Carl-Göran Adelswärds stiftelse

Stöder forskning om skogsanvändning och herrgårdskultur.

<https://www.cgastiftelse.se/>

Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning

På initiativ av Dansk Center för herregårdsforskning bildades vid en konferens på Gammel Estrup den 6-7 oktober 2015 ett Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning - European Network for Country House and Estate Research (ENCOUNTER).

Nätverket verkar för att främja forskningen om herrgårdar och har i nuläget 180 medlemmar. Sedan starten har sex konferenser och tre workshops ordnats och under år 2019 publicerades nätverkets första vetenskapliga volym. Mer information, på: <http://encounter.network/>

6. HEMSIDAN SVENSKA HERRGÅRDAR med Databasen Sveriges Herrgårdar

innehåller omkring 2 100 000 uppgifter från ca 4 000 herrgårdar och 7 000 ståndsgårdar, samt om 210 000 personer, i Sverige och Finland.

Omkring 5 300 herrgårdar, bruk och ståndsgårdar av databasens 10 000 gårdar har försetts med så kallade TORA-koordinater (<https://riksarkivet.se/tora>) vilket innebär att man vid en sökning på en gård får upp den geografiska positionen samt ägarelängden, men även information från andra databaser som är anslutna till TORA, till exempel äldre lantmäterikartor från Lantmäteriverkets arkiv och de Sueciabilder som finns på Kungliga Biblioteket.

Sökningar via kartan kan göras från din dator eller via din mobiltelefon, när du är på resande fot och behöver veta mer om den gård du just passerat.

Sökningar kan göras på två sätt:

1) via hemsidans sökformulär på:

<https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , eller

2) via kartan direkt, på <https://www.svenskaherrgardar.se/sok-karta-menu> .

Men, självfallet innehåller Databasen Sveriges Herrgårdar fortfarande många luckor, oklarheter och rena felaktigheter. Tack alla ni släkt- och hembygdsforskare, släktföreningar och gårdsägare som hittills bidragit med kompletteringar och rättelser. Fortsätt gärna med det – ju mer komplett databasen blir, desto mer användbar blir den. Sprid också gärna kunskapen om hemsidan och databasen.

Nyheter 2023:

Februari: 1067 herrgårdar och ståndsgårdar i Finland, från Nikander & Juttikalas verk Säterier och storgårdar i Finland, band 1, 1939, Åströms Sockenboarne från 1993 och andra källor. Skriv in Finland i sökfältet "Landskap" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga inlagda gårdar i Finland.

Nyheter 2022:

Oktober: Uppdaterad information om herrgårdarna i Östergötland, från Ridderstads lexikon (1875-1877).

Juli: Uppdaterad information om alla bruk i Värmland, efter uppgifter på: <https://varmlandskindustrihistoria.wordpress.com/>

April: Uppdaterad information om Sveriges och Finlands samtliga drygt 280 fideikommiss med deras ca 450 herrgårdar, ståndsgårdar och stadsfastigheter. Skriv in fideikommiss i sökfältet "Typ av transaktion" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga fideikommissegendomar, dess innehavare och storlek.

Nyheter 2021

November: 15 000 uppgifter om ägare till Göteborgs landerier och Stockholms malmgårdar, från bl.a. Fischers (1923), Enhörnings (2006), S A Wilhelmssons artiklar (1961-1963) och Birgit Lindbergs bok (2002). Om ni vill få upp listor över dessa gårdar, gå då in i sökformuläret på: <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , och skriv "landerier" eller "malmgård" i sökfältet Jordnatur.

Mars-Oktober: 270 000 uppgifter från J A Almquists "Frälsegodsen i Sverige under stormaktstiden," från Småland, Östergötland, Uppland, Södermanland och Östergötland.

Ca 35 000 uppgifter om innehavarna av kyrkoherdeboställen och komministerboställen i Härnösands stift, d.v.s. Jämtland, Härjedalen, Medelpad, Ångermanland, Norrbotten, Västerbotten och Lappland.

Nyheter 2020

September: Uppgifter från Jan Eric Almquists "Herrgårdarna i Sverige under reformationstiden" från 1960.

Augusti: Uppgifter om drygt 4000 herrgårdars, bruks, ståndsgårdars och civila boställens storlek i mantal och taxeringsvärde år 1882 inlagda i databasen, efter Rosenbergs geografiska lexikon som trycktes åren 1882-1883.

Maj: Genomgången av Elgenstiernas ättartavlor färdig efter 3,5 års arbete, där samtliga personer som ägt, brukat eller innehaft herrgårdar, ståndgårdar och bruk lagts in i databasen.

Hälsningar
Göran

Herrgårdsnytt nummer 104, 20230105

Hej alla herrgårdsintresserade!

Ni som får detta utskick är antingen sådana som visat intresse för att få information om vad som händer på herrgårdsforskningsfronten eller är sådana som jag anser bör bli informerade. Information skickas ut vid ungefär 10 tillfällen per år.

För närvarande når nyhetsbrevet 970 forskare, arkivarier, museitjänstemän, institutioner och gårdsägare. Sprid gärna kunskapen om listans existens. Hör av er om ni inte vill nås av denna information, så stryker jag er från e-postlistan.

Den information som sänts ut hittills finns samlad i PDF-filer på hemsidan **Svenska herrgårdar**, www.svenskaherrgardar.se under fliken "Herrgårdsnytt".

HEMSIDAN SVENSKA HERRGÅRDAR med Databasen Sveriges Herrgårdar

Ytterligare information om herrgårdar i Finland uppladdade, från dels en förteckning från 1884 över samtliga berustade säterier i Finland, dels från de 140 herrgårdar som låg till grund för Anna Maria Åströms avhandling "Sockenboarne" (1993), som kompletterats med genealogiska uppgifter från EÄ och www.geni.com . Sammantaget finns nu uppgifter från 764 finländska herrgårdar och ståndsgårdar i databasen.

1.KONFERENSER

CFP, Manor museums and new museum ideals, Bogstad manor, Norway, 21-23 september 2023. Deadline for paper proposals is March 1st 2023. <https://encounter.network/news/nordic-symposium-on-manors-and-manor-museums-in-association-with-encounter/>

CFP, From Seas to Oceans. Nordic and Iberian Worlds in the Early Modern Period, SWESP 3 rd International Workshop, Stockholm University. May 8-9 2023.

Proposal before 31 January 2023 to swespworkshops@gmail.com. Proposals should consist of a provisional title, short CV (1 page), and an abstract of a maximum of 250 words.

CFP; Läskultur, materialitet & sociala praktiker: herrgårdsbibliotek under 1700–1800-talen, Löfstad slott, 17-18 augusti 2023

Abstract på något skandinaviskt språk eller engelska om 250 ord samt författarbiografi på högst 150 ord välkomnas senast den 1 mars 2023 till johanna.vernqvist@liu.se.

Female Succession in Late Medieval and Early Modern Monarchy—Contestation, Conflict and Compromise, 25-26 May 2023. (99+) Call For Papers! Female Succession in Late Medieval and Early Modern Monarchy—Contestation, Conflict and Compromise | Jonathan Spangler - Academia.edu.

European Social Science History Conference, Göteborg, 12-15 april 2023.

Har flera sessioner som rör herrgårdar, gods och de högre ståndens livsföring.

<https://esshc.socialhistory.org/conference/programme>

Early Modern Women on Politics and Ethics, Göteborg, 5-7 oktober 2023. [Early Modern Women on Politics and Ethics | University of Gothenburg \(gu.se\)](https://www.gu.se/early-modern-women-on-politics-and-ethics)

2.LITTERATUR

Böcker

Opphøyd og oversett - Norske herregårdsmuseer, av Arne Bugge Amundsen, Aina Aske og Ellen Rodvang (red.), 2022.

<https://novus.no/products/arne-bugge-amundsen-aina-aske-og-ellen-rodvang-red-opphoyd-og-oversett-norske-herregardsmuseer?variant=42485532557510>

Rügen. Burgen und Schlösser, Kirchen und Kapellen, Rittersitze und Herrenhäuser, av Sabine Bock, 2022.

<https://encounter.network/news/new-book-on-castles-and-palaces-churches-and-chapels-knights-residences-and-manor-houses-on-rugen/>

"Eesti mõisad ja lossid. Aadlikultuuri seitse aastasada" (Estonian manors and castles. Seven centuries of noble culture), av Juhan Maiste, 2022.

<https://encounter.network/news/new-book-on-estonian-manors-and-castles/>

Ebba Stenbock – i maktspelets skugga, av Anu Lahtinen, Svenska litteratursällskapet i Finland/Appell Förlag, 2022

Andlig adel, av Gunnar Kärrbom, EFS Budbäraren, 2022 (Lewenhaupt)

Artiklar

The living standards of the labouring classes in Sweden, 1750–1900: evidence from rural probate inventories, av Erik Bengtsson och Patrick Svensson, *Agricultural History Review* 70/2022.

Fideikommissens uppgång och fall – exemplet Färna bruk, av Magnus Bergman, Martin Dackling, Brita Plack och Göran Ulväng, *Bergslagsbygd* 2022.

Aristocratic heritage in the service of the people. Country House museums in Sweden in the Twentieth Century, av Göran Ulväng, *Bebyggelsehistorisk tidskrift* 83/2022.

Deer-parks in Sweden – a historical geographical overview 1600-1800, av Patrik Olsson, *Bebyggelsehistorisk tidskrift* 83/2022.

Ännu kan man göra akrixfynd! Om Helgo och Folke Zettervalls återfunna originalritningar, av Lia Kebke, *Bebyggelsehistorisk tidskrift* 83/2022. (Häckeberga slott, Skåne)

Tidskrifter

Övrigt

"Not even with a cudgel in their head, the Russians understand". Hierarchies and the concept of micro-communities on noble estates in Swedish Ingria 1623-1656, av Sanna Nyholt, masteruppsats i historia, Uppsala universitet.
<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:uu:diva-491797>

3.FORSKNINGSPROJEKT

4.UTSTÄLLNINGAR

5.ÖVRIGT

Webbplatsen Historiska recept

På webbplatsen historiskarecept.sls.fi publiceras sex finländska handskrifter från Villnäs, Nagu, Åbo, Stensböle, Ackas och en tidigare okänd handskrift från Hertonäs gård, med anknytning till släkten Cronstedt. Det ålderdomliga språket har moderniserats, så att alla mat- och historieintresserade enkelt ska kunna bekanta sig med recept- och hushållsböckerna. Med tanke på forskares behov har recepten också transkriberats ordagrant, och det går att växla mellan tre visningar: faksimilbild, transkription och lästext. Varje handskrift beskrivs i korta introduktionstexter av projektets redaktör **Maren Jonasson**. Historiska recept innehåller även ett omfattande ämnesordsregister, som gör det möjligt att söka fram alla recept som innehåller till exempel citron, gädda, ättika eller koschenill.

På webbplatsen publiceras också historikern **Märtha Norrbacks** fördjupande artikel om hela materialet, som placerar in de finländska mattraditionerna, hushållsböckerna och recepten i en nordisk och europeisk idéhistorisk kontext. Hon har tidigare gett ut boken [Hushållsbok för Stensböle gård. Recept, råd och huskurer från 1700-talet](#) (SLS & Appell 2020) om en av recepthandskrifterna.

För mera information, kontakta försäljningskoordinator Hanna Riska, hanna.riska@sls.fi eller +358 40 558 2096.

Historiska recept

Utg. Maren Jonasson, Sebastian Köhler & Märtha Norrback

Läs utgåvan gratis på historiskarecept.sls.fi

Digitaliserade likpredikningar i Skoklosters bibliotek

Likpredikningar är en värdefull källa för förståelsen av livet i Europa under tidigmodern tid. De berör sorg, tröst och tro samt sociala relationer, ståndstillhörighet, hälsa, arbete och bildning. Projektet syftar till att digitalisera och tillgängliggöra en samling av 1046 tryckta likpredikningar från 1600- och 1700-talet som finns i Skoklosters slottsbibliotek.

<https://www.rj.se/anslag/2022/fran-bokskapet-till-skarmen.-digitalisering-av-likpredikningarna-i-skoklosters-slottsbibliotek>

TV-serie om järnbruken uppdaterad

Var hamnar man om man följer det svenska järnet? Det är den inledande frågan som tar oss in i Sverige historia via den svenska järnhanteringen. Genom att följa järnet hittar vi politik på hög nivå, godsförvaltning och maktkamper, risktagning och nätverksbyggande, men också kärlekshistorier, familjehemligheter och framtidstro. Vad händer när man stannar till och studerar miljöerna och berättelserna om människors tillvaro i äldre tid en extra gång? Programledare: Torbjörn Elensky och Marie Steinrud.

<https://www.axess.se/tv/bruken-som-byggde-sverige/>

Föreningen för Dendrologi och parkvård

Preliminärt program för 2023 läggs inom kort ut på hemsidan

www.dendrologerna.se . Programet omfattar bl.a. besök till Rosendals slottspark, Sveaborg och Kalmars slottspark.

Brandförsäkringsverkets stiftelse för bebyggelsehistorisk forskning

stöder bebyggelsehistorisk forskning generellt, för mer information, se

www.brandverket.se .

Carl-Göran Adelswärds stiftelse

Stöder forskning om skogsanvändning och herrgårdskultur.

<https://www.cgastiftelse.se/>

Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning

På initiativ av Dansk Center for herregårdsforskning bildades vid en konferens på Gammel Estrup den 6-7 oktober 2015 ett Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning - European Network for Country House and Estate Research (ENCOUNTER).

Nätverket verkar för att främja forskningen om herrgårdar och har i nuläget 180 medlemmar. Sedan starten har sex konferenser och tre workshops ordnats och under år 2019 publicerades nätverkets första vetenskapliga volym. Mer information, på: <http://encounter.network/>

6. HEMSIDAN SVENSKA HERRGÅRDAR med Databasen Sveriges Herrgårdar

innehåller omkring 1 900 000 uppgifter från ca 3 700 herrgårdar och 7 000 ståndsgårdar, samt om 180 000 personer.

Omkring 5 300 herrgårdar, bruk och ståndsgårdar av databasens 10 000 gårdar har försetts med så kallade TORA-koordinater (<https://riksarkivet.se/tora>) vilket innebär att man vid en sökning på en gård får upp den geografiska positionen samt ägarelängden, men även information från andra databaser som är anslutna till TORA, till exempel äldre lantmäterikartor från Lantmäteriverkets arkiv och de Sueciabilder som finns på Kungliga Biblioteket.

Sökningar via kartan kan göras från din dator eller via din mobiltelefon, när du är på resande fot och behöver veta mer om den gård du just passerat.

Sökningar kan göras på två sätt:

1) via hemsidans sökformulär på:

<https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , eller

2) via kartan direkt, på <https://www.svenskaherrgardar.se/sok-karta-menu> .

Men, självfallet innehåller Databasen Sveriges Herrgårdar fortfarande många luckor, oklarheter och rena felaktigheter. Tack alla ni släkt- och hembygdsforskare, släktföreningar och gårdsägare som hittills bidragit med kompletteringar och rättelser. Fortsätt gärna med det – ju mer komplett databasen blir, desto mer användbar blir den. Sprid också gärna kunskapen om hemsidan och databasen.

På gång

Genomgång av herrgårdsmonografier, artiklar och originalkällor, särskilt från västra Sverige, där det saknas mer översiktliga verk om landskapens säteribildning.

Nyheter 2022:

December: 764 herrgårdar och ståndsgårdar i Finland, från Nikander & Juttikalas verk Säterier och storgårdar i Finland, band 1, 1939, Åströms Sockenboarne från 1993 och andra källor. Skriv in Finland i sökfältet "Landskap" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i->

[herrgardsdatabasen](#) och få upp en lista över samtliga inlagda gårdar i Finland.

Oktober: Uppdaterad information om herrgårdarna i Östergötland, från Ridderstads lexikon (1875-1877).

Juli: Uppdaterad information om alla bruk i Värmland, efter uppgifter på:
<https://varmlandskindustrihistoria.wordpress.com/>

April: Uppdaterad information om Sveriges och Finlands samtliga drygt 280 fideikommiss med deras ca 450 herrgårdar, ståndsgårdar och stadsfastigheter. Skriv in fideikommiss i sökfältet "Typ av transaktion" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga fideikommisssegendor, dess innehavare och storlek.

Nyheter 2021

November: 15 000 uppgifter om ägare till Göteborgs landerier och Stockholms malmgårdar, från bl.a. Fischers (1923), Enhörnings (2006), S A Wilhelmssons artiklar (1961-1963) och Birgit Lindbergs bok (2002). Om ni vill få upp listor över dessa gårdar, gå då in i sökformuläret på: <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , och skriv "landeri" eller "malmgård" i sökfältet Jordnatur.

Mars-Oktober: 270 000 uppgifter från J A Almquists "Frälsegodsens i Sverige under stormaktstiden," från Småland, Östergötland, Uppland, Södermanland och Östergötland.

Ca 35 000 uppgifter om innehavarna av kyrkoherdeboställen och komministerboställen i Härnösands stift, d.v.s. Jämtland, Härjedalen, Medelpad, Ångermanland, Norrbotten, Västerbotten och Lappland.

Nyheter 2020

September: Uppgifter från Jan Eric Almquists "Herrgårdarna i Sverige under reformationstiden" från 1960.

Augusti: Uppgifter om drygt 4000 herrgårdars, bruks, ståndsgårdars och civila boställens storlek i mantal och taxeringsvärde år 1882 inlagda i databasen, efter Rosenbergs geografiska lexikon som trycktes åren 1882-1883.

Maj: Genomgången av Elgenstiernas ättartavlor färdig efter 3,5 års arbete, där samtliga personer som ägt, brukat eller innehaft herrgårdar, ståndgårdar och bruk lagts in i databasen.

Hälsningar
Göran